

Aprobat în ședința Guvernului din _____ 2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

Proiect

L E G E
cu privire la modificarea unor acte normative
(cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Articolul 307 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 66-75, art. 132), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Instituția publică este o persoană juridică de drept public care se constituie în baza unui act emis de autoritatea publică, care nu desfășoară activitate comercială și activează conform Legii privind instituțiile publice.”;

alineatele (3), (4) și (5) se abrogă.

Art. II. – Articolul 3 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 184-187, art. 711), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) În cazul persoanelor juridice de drept public se aplică procedura de ținere în evidența de stat de către organul înregistrării de stat, în modul stabilit de Guvern.”

Art. III. – La articolul 25 alineatul (2) litera c) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 230-232, art. 840), cu modificările ulterioare, după textul „societățile economice,” se introduce textul „a activității de membru al Consiliului instituției publice,”.

Art. IV. – Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 160-164, art. 537), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2 alineatul (1), cuvintele „are calitatea” se substituie cu cuvintele „exercită funcțiile”.

2. La articolul 14:

la alineatul (1), textul „, servicii de stat” se exclude;
alineatul (4) se abrogă.

3. La articolul 15:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Guvernul aprobă metodologia de calculare a tarifelor pentru serviciile prestate persoanelor fizice și juridice de către autoritățile administrative, cu excepția cazurilor în care aprobarea nomenclatorului serviciilor și quantumul tarifelor țin de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.”;

se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Nomenclatorul serviciilor prestate persoanelor fizice și juridice de către autoritățile administrative și quantumul tarifelor pentru aceste servicii, stabilit în baza metodologiei de calculare a tarifelor aprobate de Guvern, se aprobă de către autoritatea ierarhic superioară, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.”

4. La articolul 26 alineatul (2) litera k), cuvintele „ele au calitatea” se substituie cu cuvintele „exercită funcțiile”.

5. La articolul 27 literele f), h) și i), cuvintele „ele au calitatea” se substituie cu cuvintele „exercită funcțiile”.

6. Articolul 32 va avea următorul cuprins:

„Articolul 32. Instituțiile publice

Pentru realizarea funcției de prestare a serviciilor publice în domeniile de activitate ale Guvernului sau de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe, ministerul, alte autorități administrative centrale și Cancelaria de Stat pot constitui instituții publice și exercita, în numele statului, funcțiile de fondator al acestora, în conformitate cu Legea privind instituțiile publice.”

Art. V. – La articolul 11 alineatul (5) din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 306-313, art. 651), cu modificările ulterioare, după textul „se stabilesc la aprobarea bugetului fiecărui program,” se introduce textul „în baza unei metodologii aprobate de fondator,”.

Art. VI. – La articolul 11 alineatul (3) din Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309-320, art. 476), cu modificările ulterioare, după textul „surselor regenerabile de energie,” se introduce textul „în baza unei metodologii aprobate de fondatorul instituției publice de suport, dar”.

Art. VII. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2027, cu excepția articolului II, care intră în vigoare la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, va modifica actele sale normative în conformitate cu aceasta.

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii cu privire la modificarea unor acte normative
(cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Legii cu privire la modificarea unor acte normative (*cadrul conex Legii privind instituțiile publice*) a fost elaborat de Cancelaria de Stat.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Consolidarea capacităților administrației publice pentru crearea de autorități administrative/instituții publice puternice și rezistente, inclusiv prin creșterea eficienței și calității serviciilor publice, creșterea capacității de absorbție a fondurilor și implementarea eficientă a reformelor reprezintă o prioritate majoră, iar pentru realizarea acestor obiective, Guvernul a aprobat Strategia de reformă a administrației publice a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 (Hotărârea Guvernului nr. 126/2023), care are drept scop instituirea, până la sfârșitul anului 2030, a unui sistem al administrației publice capabil să asigure condiții pentru dezvoltarea sustenabilă a țării, cu un nivel ridicat de integritate și competență, astfel încât: (a) să gestioneze cu eficiență și să livreze servicii publice de calitate prin profesionalizare și stabilitate, simplificare și raționalizare, predictibilitate și coordonare; (b) să câștige respectul și încrederea cetățenilor prin onestitate, transparență și responsabilitate, accesibilitate și deschidere; (c) să-și consolideze capacitatea de fundamentare și implementare a politicilor publice.

În acest context, remarcăm că, conex proiectului de Lege cu privire la instituțiile publice, în scopul alinierii cadrului normativ al instituțiilor publice la principiile administrației publice, pentru o bună guvernare publică și implementarea acestei cerințe în procesul integrării europene, a fost elaborat prezentul proiect de lege, care urmărește inclusiv raționalizarea și eficientizarea sistemului administrației publice, prin prisma reglementărilor existente.

Această acțiune face parte din cadrul obiectivului reflectat în Planul de acțiuni privind realizarea Programului de implementare, pentru anii 2023-2026, a Strategiei de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 352/2023, care urmărește ca ***până la sfârșitul anului 2025, sistemul administrației centrale va fi raționalizat și eficientizat printr-un complex de măsuri legislative și prin management***, care face parte din obiectivul general 2 al planului, și anume „Un sistem instituțional flexibil și eficient al administrației publice centrale prin consolidarea rezultatelor obținute, cu definirea clară a mandatelor instituțiilor publice centrale, eliminarea suprapunerilor, delimitarea clară a rolurilor între instituțiile responsabile de fundamentare a politicilor publice și instituțiile de implementare”.

Aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex Legii privind instituțiile publice) este prevăzută și la pct.460 din Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.841/2024, care reprezintă un deziderat important pentru reglementarea organizării și funcționării instituțiilor publice.

Elaborarea proiectului Legii cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul conex Legii privind instituțiile publice) este determinată și de aspecte relevante proprii implementării eficiente și efective a reformelor necesare pentru integrarea europeană. În acest context, Comisia Europeană, în contextul exercițiului de screening bilateral pentru componenta Reforma administrației publice, propunerile reflectate în Foaia de parcurs privind „Reforma administrației publice” precum și proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Agendei de reforme pentru Republica Moldova pentru anii 2025-2027, accentuează necesitatea consolidării realizării reformei administrației publice în condițiile și termenii stabiliți în documentele de politici.

Reforma administrației publice centrale și restructurarea arhitecturii acesteia trebuie fundamentate și proiectate inclusiv pe baza recomandărilor și a constatărilor Raportului SIGMA de evaluare a administrației publice din anul 2023 și a analizelor funcționale sectoriale cuprinzătoare.

Una din problemele reliefate se referă la frecvențele reorganizări ale administrației publice centrale pe principii diferite, care, în unele situații, au cauzat o structură confuză și neomogenă a entităților administrației publice centrale sau lipsa delimitărilor între diferitele tipuri de entități publice.

Astfel, cadrul de reglementare a organizării și funcționării sistemului administrației publice se

dovedește a fi extrem de complex și cuprinde o serie de reglementări legislative primare și secundare. Drept urmare, se atestă o reglementare fragmentată și parțial contradictorie în ceea ce privește organizarea și structurarea administrației publice, înțelegerea și separarea conceptelor de: autoritate publică, instituție publică cu rol de implementare, instituție publică la autofinanțare/autogestiune, instituție bugetară.

Totodată, în ceea ce privește cuantumul tarifelor pentru serviciile prestate de către instituțiile publice, s-a constatat o neconcordanță cu dispozițiile art.32 alin.(4) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, care stipulează că Guvernul aprobă cuantumul tarifelor pentru serviciile prestate persoanelor fizice și juridice de către instituțiile publice, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Însă, în cazul, de exemplu, al Serviciului Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, în nomenclatorul serviciilor prestate este indicat că cuantumul tarifelor se calculează în baza Metodologiei de calculare a tarifelor la serviciile prestate de această instituție și este stabilit în contract.

Prin urmare, urmează a fi stabilit un mecanism eficient de aprobare a nomenclatorului tarifelor și a cuantumului acestora, în baza metodologiei de calcul aprobată de Guvern. Astfel, prezentul proiect propune aprobarea metodologiei de către Guvern, iar a nomenclatorului și tarifelor - de către fondatorul instituției publice.

În acest mod, implementarea dispozițiilor legale privind organizarea și funcționarea instituțiilor publice impune modificarea mai multor legi, obiectiv realizat prin proiectul legii cu privire la modificarea unor acte normative (cadru normativ conex legii instituțiilor publice).

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Nu este aplicabil.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În scopul realizării obiectivelor propuse, proiectul prevede:

1) În dispozițiile art.307 din Codul civil se propun următoarele soluții, conexe prevederilor expuse la art. 2 al proiectul Legii instituțiilor publice:

- stabilirea interdicției instituțiilor publice de desfășurare a activității comerciale;
- abrogarea alineatelor (3) - (5), conform cărora instituțiile publice puteau fonda societăți comerciale.

Normele care definesc în prezent noțiunea de instituție publică se conțin în art.307 din Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, art. 32 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, precum și în art.3 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Pentru a armoniza noțiunile din cele trei acte normative conform proiectului Legii privind instituțiile publice, se propune completarea alin. (1) art. 307, după cuvintele „de autoritatea publică”, cu textul „, care nu desfășoară activitate comercială”.

Referitor la abrogarea alin. (3) art. 307 din Cod civil menționăm că, acesta dispune că: „(3) *Instituția publică este în drept să desfășoare activitatea neinterzisă de lege, care ține de realizarea scopurilor prevăzute de lege sau statut.*”.

În contextul în care proiectul Legii privind instituțiile publice stabilește domeniul de activitate al instituțiilor publice la prestarea serviciilor publice delegate de Guvern sau autoritățile administrației publice locale, conform definiției acestora de la art. 2 din proiectul legii prenotate, se exclude dreptul instituției publice de a desfășura orice activitate neinterzisă de lege.

Suplimentar, în vederea alinierii dispozițiilor Codului civil la prevederile proiectului Legii privind instituțiile publice, se propune abrogarea alin. (4) și (5), care prevăd dreptul instituției publice de a desfășura activitate supusă licențierii și activitate de întreprinzător. În acest sens, remarcăm că, potrivit proiectului Legii privind instituțiile publice, instituțiile publice nu sunt în drept să desfășoare activitate comercială.

2) Reconsiderarea reglementărilor ce prevăd obligativitatea supunerii instituțiilor publice procedurii de înregistrare de stat.

Unul din obiective specifice ale proiectului Legii privind instituțiile publice, precum și al Legii

pentru modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii instituțiilor publice) este reconsiderarea reglementărilor ce prevăd obligativitatea supunerii instituțiilor publice la autogestiune procedurii de înregistrare de stat. În acest context, se recomandă aplicarea mecanismului luării acestora în evidență de stat, similar organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale.

Instituțiile publice nu vor fi supuse înregistrării de stat, conform Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, ci vor fi supuse evidenței de stat conform Regulamentului aprobat de Guvern, conform Hotărârii Guvernului nr.1004/2006, care va fi ulterior modificat în vederea asigurării implementării acestei noi soluții legale.

3) În conformitate cu art. 25 din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, calitatea de funcționar public este incompatibilă cu orice altă funcție publică decât cea în care a fost numit, funcționarul public nefiind în drept să desfășoare alte activități remunerate, *cu excepțiile prevăzute de lege*.

Dispozițiile legale în cauză nu interzic desfășurarea de către funcționarul public a unei activități remunerate în cadrul instituțiilor publice, inclusiv în cadrul consiliilor instituțiilor publice, or instituțiile publice nu sunt nici autorități publice, membrul consiliului nu încheie contract individual de muncă sau alt contract cu caracter civil în legătură cu desemnarea sa în funcția de membru al consiliului, iar instituția publică nu este o „organizație necomercială din sectorul public”. Concomitent, funcția de membru al consiliului instituției publice nu este o funcție publică, în sensul art. 2 - 4 al Legii nr.158/2008.

4) Intervenții în Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate:

✓ abrogarea sintagmei „servicii de stat” și respectiv a categoriei de autoritate administrativă „serviciu de stat”, care prestează servicii publice.

Potrivit art.14 alin.(4) al Legii nr.98/2012: „(4) Serviciul de stat este o structură organizațională separată în sistemul administrativ al unui minister, care se constituie pentru prestarea serviciilor publice administrative (de înregistrare de stat, de eliberare a actelor necesare pentru inițierea și/sau desfășurarea afacerii și în alte domenii).”.

Totodată, conform alin.(3) art.14 al Legii nominalizate: „(3) Agenția este o structură organizațională separată în sistemul administrativ al unui minister, care se constituie pentru exercitarea funcțiilor de gestionare a anumitor subdomenii sau sfere din domeniile de activitate a ministerului.”.

Din conținutul proiectului Legii instituțiilor publice rezultă că funcțiile statului și unităților administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului vor fi exercitate de instituțiile publice, cu excepția celor de reglementare normativ-juridică, supraveghere și control de stat în domeniile de care sunt responsabile autoritățile administrației publice, de emitere a actelor permissive, precum și alte activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, care vor fi realizate de către ministere, agenții, inspectorate și autoritățile administrative centrale subordonate Guvernului.

✓ modificarea alineatului (4) art. 15 și completarea art.15 cu alin.(4¹) în sensul în care Nomenclatorul serviciilor prestate persoanelor fizice și juridice de către autoritățile administrative și cuantumul tarifelor acestor servicii să fie aprobat, în baza metodologiei de calculare a tarifelor aprobate de Guvern, de către autoritatea ierarhic superioară, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

✓ expunerea în redacție nouă art.32, respectiv:

„Articolul 32. Instituțiile publice

Pentru realizarea funcției de prestare a serviciilor publice în domeniile de activitate ale Guvernului sau de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe, ministerul, alte autorități administrative centrale și Cancelaria de Stat pot constitui instituții publice și exercita, în numele statului, funcțiile de fondator al acestora, în conformitate cu Legea privind instituțiile publice.”.

5) Modificarea art.11 alin. (5) din Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii și alin.(3) art.11 din Legea nr.139/2018 cu privire la eficiența energetică, se justifică prin faptul că în lipsa unei metodologii nu este cert modul în care se determină mărimea concretă a acestor alocații și cheltuieli administrative, oferite instituțiilor de suport/implementare, cu respectarea limitei de 10% din valoarea sumelor alocate pentru programul propriu-zis. Cu referire la implementarea prezentului proiect menționăm că, prezenta lege va intra în vigoare la 01 ianuarie 2027, odată cu intrarea în vigoare a Legii privind instituțiile publice.
5. Fundamentarea economico-financiară Implementarea prevederilor proiectului nu implică cheltuieli financiare suplimentare de la bugetul de stat.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare Proiectul legii urmărește scopul încorporării dispozițiilor Legii privind instituțiile publice în cadrul legal existent.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional anunțul privind inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web particip.gov.md și pe pagina Cancelariei de Stat la compartimentul Transparență decizională: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/12548. Suplimentar, proiectul a fost examinat și validat pe platforma experților din cadrul Proiectului UE „Sprijin pentru dialogul politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de armonizare a legislației” și Proiectului GIZ „Administrație publică atractivă și eficientă” și în ședința Secretariatului de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice din 07 iunie 2024. Proiectul legii a fost supus avizării și consultărilor publice, conform art.32 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și a fost plasat pe paginile web nominalizate supra. Propunerile și obiecțiile, la proiectul de act normativ, ale autorităților și instituțiilor publice au fost incluse în tabelul de sinteză.
8. Constatările expertizei anticorupție Potrivit art.34 alin. (1) și art.36 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis Centrului Național Anticorupție, pentru a fi supus expertizei anticorupție. Prin scrisoarea nr. 06/2/2679 din 18.02.2025 Centrul Național Anticorupție a prezentat Raportul de expertiză anticorupție nr. ELO25/10348. Urmare a recepționării Raportului, rezultatele expertizei au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor. Obiecțiile și propunerile au fost luate în considerare și, după caz, a fost prezentată argumentarea necesară prevederilor incluse, sau ajustat corespunzător proiectul de lege.
9. Constatările expertizei de compatibilitate Nu este aplicabil.
10. Constatările expertizei juridice Potrivit art.34 alin. (1) și art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost remis Ministerului Justiției, pentru a fi supus expertizei juridice. Prin scrisoarea nr. 04/1-1524 din 13.02.2025 Ministerul Justiției a prezentat expertiza juridică, rezultatele fiind incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor. Obiecțiile și propunerile au fost luate în considerare și, după caz, a fost prezentată argumentarea necesară prevederilor incluse, sau ajustat corespunzător proiectul de lege.
11. Constatările altor expertize Nu este aplicabil.

Secretar general adjunct al Guvernului

/semnat electronic/

Lilia DABIJA

SINTEZA
la proiectul Legii cu privire la modificarea unor acte normative
(cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice), număr unic 548/CS/2024

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Avizare și consultare publică			
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (nr. 36/01-05/836 din 08.07.2024)	1.	În conformitate cu art. I din proiect se propune completarea art. 12 al Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală cu alin.(12) potrivit căruia activitatea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină va fi supravegheată de către Consiliul de Administrație în componența căruia vor fi incluse 11 persoane. Constatăm că în proiect nu este indicată componența nominală a membrilor care urmează să facă parte din Consiliul de Administrației al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. În lipsa unor prevederi exprese privind persoanele care fac parte din componența consiliului respectiv dispoziția dată devine ambiguă și lasă loc de interpretare. Subsecvent, constatăm că norma din proiect nu prevede care vor fi atribuțiile Consiliului de Administrației al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. Reținem prevederea art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative potrivit căreia conținutul proiectului actului normativ trebuie expus într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc. Astfel, pentru a înlătura eventuale interpretări privind modul de aplicare a prevederilor din proiect, recomandăm completarea normei cu dispoziții referitoare la lista persoanelor care vor face parte din componența Consiliului de Administrației și referitoare la atribuțiile specifice ale acestui organ colegial. Componența Consiliului de administrație al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și atribuțiile acestuia sunt prevăzute în Statutul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.156/2002. În acest sens se poate introduce în proiect o prevedere care să stabilească că atribuțiile consiliului de administrației al Companiei Naționale de	Se acceptă. Art. I a fost exclus din proiect.

		Asigurări în Medicină și componenta acestuia este prevăzută în statutul companiei aprobat de Guvern.	
	2.	În proiect se propune reformularea dispoziției art.32 al Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate cu următorul cuprins: „Pentru realizarea unor funcții în domeniile de activitate ale Guvernului, Cancelaria de Stat și alte autorități administrative centrale pot constitui instituții publice și exercita, în numele statului, funcțiile de fondator ale acestora, în conformitate cu Legea privind instituțiile publice.”. Potrivit art.55 alin.(1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative în vigoare, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține. Subsecvent, conform pct.16 din Hotărârea Parlamentului nr.3/2022 pentru aprobarea Metodologiei de tehnică legislativă aplicată la redactarea proiectelor de acte normative referința la un act normativ se expune conform următorului model: tipul actului (lege, hotărâre, ordin etc.), numărul, ca element de identificare, anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis și denumirea actului normativ. Numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii se redau despărțite printr-o bară oblică. La momentul emiterii prezentului aviz, Legea cu privire la instituțiile publice se află în fază de proiect care, în funcție de rezultatul examinării acesteia în Parlament, poate suferi modificări inclusiv referitor la denumirea actului normativ. Având în vedere că anul adoptării legii privind instituțiile publice nu este cunoscut, recomandăm excluderea din proiect la art.V în conținutul art.32 al Legii nr.98/2012 textul „în conformitate cu Legea privind instituțiile publice” sau înlocuirea acestuia cu sintagma „conform legislației.” Ulterior, în cazul în care proiectul de lege va fi adoptat se pot face modificări în conținutul art.32 al Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate prin includerea denumirii, numărului și anului adoptării actului.	Precizare. Proiectul legii privind instituțiile publice și proiectul în cauză vor fi promovate concomitent, respectiv, trimiterea la acest act normativ va putea fi aplicată. Eventual, ulterior, legea poate fi completată cu alte elemente de identificare ale actului normativ la care se face trimitere.
Autoritatea Națională de Integritate (nr. 07/6536 din 04.07.2024)	3.	Autoritatea Națională de Integritate, menționează ca susține proiectul de lege și comunică despre lipsa propunerilor și obiecțiilor.	Se ia act.

Agencia Națională pentru Siguranța Alimentelor (nr. 15-3652 din 17.07.2024)	4.	Relevă lipsa obiecțiilor de ordin conceptual.	Se ia act.
Agencia Proprietății Publice (nr. 05-03-4429 din 04.07.2024)	5.	Comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.	Se ia act.
Agencia de Guvernare Electronică (nr. 24/3007-137 din 19.07.2024)	6.	Susține această inițiativă în principiu, fără obiecții. Totodată, la definitivarea proiectului, în art.VI sbp.2) lit.d), care se referă la modificarea în definiția noțiunii „performanță”, propunem ca textul „/instituțiilor” să se substituie cu textul „/instituțiilor bugetare”.	Precizare. La propunerea Ministerului Finanțelor, noțiunea „performanță” s-a modificat și va avea următorul cuprins: „performanță - rezultat preconizat și obținut al implementării programelor, obiectivelor ca volum de servicii prestate și ca eficiență a utilizării resurselor bugetare;”;
Compania Națională de Asigurări în Medicină (nr.01-02/4689 din 16.07.2024)	7.	Scopul reformei în domeniul sănătății, implementate începând cu 1 ianuarie 2004, a fost schimbarea radicală a principiilor de organizare și finanțare a sistemului ocrotirii sănătății, prin substituirea mecanismului centralizat de bugetare planificată, moștenit din perioada sovietică, cu un nou model de finanțare bazat pe principiul autonomiei financiare existent în majoritatea statelor europene, finanțat pe prime (contribuții) de asigurări medicale prin intermediul unei entități autonome și independente, în cazul Republicii Moldova - CNAM. Această inițiativă a fost esențială pentru îmbunătățirea accesului la serviciile medicale, asigurarea unei finanțări sustenabile a sistemului de sănătate, precum și asigurarea unei gestionări eficiente a resurselor financiare. Descentralizarea gestionării și promovarea autonomiei a consolidat și a dezvoltat sistemul, asigurând o adaptare mai bună la necesitățile populației în servicii de sănătate. Implementarea asigurării obligatorii de asistență medicală (în continuare - AOAM) sub administrarea autonomă și non-profit a CNAM a fost crucială pentru succesul sistemului de sănătate din Moldova. În acest context, suntem onorați să remarcăm că, în cadrul sesiunilor de instruire anuale privind finanțarea sistemelor de	Precizare. Alin.(2) art.1 al proiectului legii privind instituțiile publice a fost modificat și va avea următorul cuprins: „(2) Modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport, este reglementat distinct prin alte legi. ”. Instituțiile medico-sanitare publice dispun de un regim juridic distinct de organizare, funcționare și finanțare, reglementat de legile din domeniul sănătății publice. Subliniem că <i>sistemul bugetar</i> reprezintă, conform art.3 al Legii nr.181/2014, un sistem de bugete reglementate prin lege, format din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și bugetele locale. Astfel, IMSP este în drept să primească alocații din bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv mijloacele financiare obținute din prestarea serviciilor publice în cazul intervenirii cazului asigurat, precum ar fi serviciile publice de sănătate acordate persoanelor asigurate, achitate din FAOAM

	sănătate, desfășurate de către Organizația Mondială a Sănătății, Republica Moldova este recunoscută și prezentată drept exemplu de bună practică (structura, modelul de administrare și gestionare a fondurilor AOAM) de finanțare a sistemului de sănătate în condițiile unei situații economice precare (provocări similare în domeniul sănătății). În Raportul de evaluare ex-post de impact a Legii nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și a Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (https://pas.md/ro/PAS/Studies/Details/385), elaborat de către Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate în anul 2022, la fel au fost accentuate realizările importante în rezultatul reformei sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală și anume: Odată cu adoptarea legilor evaluate și a cadrului normativ aferent, s-a modificat cardinal modelul de finanțare a sistemului sănătății, prin substituirea modelului sovietic, impropriu în noile realități socioeconomice, cu cel al asigurării medicale obligatorii. Această reformă a avut un rol important în evoluția și transformarea sistemului de sănătate al Republicii Moldova, ce pot fi reflectate prin următoarele realizări: - crearea sistemului de AOAM în Republica Moldova cu aplicarea principiului solidarității și a altor principii stabilite în Legea nr.1585/1998, caracteristice fondurilor europene similare de asigurări sociale de sănătate; - crearea unui fond unic pentru acumularea tuturor contribuțiilor în scop de AOAM, gestionat de CNAM, care permite evitarea selecției adverse și necesității redistribuirii riscurilor în cazul unor fonduri multiple. Acest fond își păstrează un anumit grad de autonomie [...] - trecerea de la finanțarea prestatorilor de servicii de sănătate la procurarea de către CNAM pe bază de contract a serviciilor medicale și farmaceutice, conform unor criterii stabilite de legislație, cu relativa stabilitate a fluxului financiar către prestatorii din sistemul sănătății; - descentralizarea financiară a sistemului de sănătate și asigurarea unui grad înalt de autonomie a prestatorilor publici de servicii	de către CNAM, în calitate de asigurător și gestionar al fondului de asigurare dat. Așadar, în ceea ce privește sursele de finanțare ale IMSP și modul de gestionare a acestora, modul de stabilire a tarifelor pentru serviciile publice de sănătate prestate persoanelor asigurate, volumul și modul de achitare a despăgubirii de asigurare direct terțului (IMSP) care a prestat servicii de sănătate persoanei asigurate, acestea fac obiectul unor norme juridice speciale aplicabile domeniului specific de activitate a IMSP, FAOAM, CNAM, privind contractarea serviciilor medicale și farmaceutice în beneficiul persoanelor asigurate. Concomitent, menționăm că Art.I a fost exclus din proiectul Legii cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice), număr unic 548/CS/2024, care viza subordonarea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină Guvernului. În același context sunt relevante și dispozițiile art. 62 alin. (9) al Legii nr. 181/2014, potrivit cărora: „(9) Mijloacele financiare primite de la bugetele componente ale bugetului public național de către autoritățile/<u>instituțiile publice la autogestiune</u>, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni ai căror fondatori/acționari sînt <u>autoritățile publice centrale și locale</u>, în baza listei acestora aprobate în legea bugetară anuală, se gestionează prin contul unic trezorerial.”. Conform art. 28 alin. (1) lit. b) al Legii nr. 181/2014, primele de asigurări obligatorii de asistență medicală sunt venituri bugetare, iar alocarea din bugetele componente ale bugetului public național pentru cheltuieli de servicii reprezintă cheltuieli bugetare, (art. 29 alin. (1) și alin. (2) art. 58 al Legii nr.181/2014), față de care trebuie să se aplice regulile de evidență și raportare bugetară. Conform art. 7 al Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995: „(1) Mijloacele financiare ale instituției medico-sanitare publice provin din fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală (în bază de contract de asistență medicală încheiat cu Compania Națională de Asigurări în Medicină sau
--	--	--

	medicale, prin transformarea lor în instituții medico-sanitare publice la autofinanțare, non-profit; - stimularea anumitor schimbări la nivelul funcționării sistemului de sănătate (reforme structurale de reducere a fragmentării și a irosirii resurselor limitate, responsabilizarea managerilor instituțiilor medicale, introducerea acreditării prestatorilor de servicii medicale, aplicarea unor metode noi de contractare (per capita, per serviciu, DRG, indicatori de performanță etc.); - progrese pe dimensiunea transparență, fiind inclus un nou principiu de organizare a sistemului AOAM, cel al transparenței [...].” Totodată, a fost menționat faptul că, legile supuse evaluării ex-post de impact în Raportul prenotat (Legea nr.1585/1998 și Legea nr.1593/2002), privite ca un tot întreg, și-au atins, în mare parte, scopurile și obiectivele prevăzute la aprobarea lor, în pofida faptului că încă sunt lacune care trebuie soluționate. Există o legătură cauzală directă între implementarea acestor legi și efectele pozitive asupra sănătății populației, asupra funcționării durabile a sistemului de finanțare în sănătate, activității prestatorilor de servicii medicale și farmaceutice și, în special, asupra acoperirii universale cu servicii de sănătate a beneficiarilor sistemului AOAM. Este important de remarcat că în Raportul <i>precitat</i>, Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate a formulat recomandări, ce țin de stabilirea unor viziuni și direcții strategice în noile documente de politici pentru a promova acoperirea universală cu servicii de sănătate, respectarea principiilor stabilite în Legea nr. 1585/1998, și promovarea reformelor în sectorul sănătății pentru a îmbunătăți accesul și calitatea serviciilor medicale. De asemenea, recomandările vizează consolidarea autonomiei fondurilor AOAM, revenirea la conceptul de CNAM – companie de asigurare, cu toate prerogativele necesare, și nu de instituție bugetară de finanțare a sistemului de sănătate, în condițiile asigurării celui mai înalt nivel de responsabilitate și transparență a gestionării de către CNAM a mijloacelor fondurilor AOAM, privind prestatorii de servicii și publicul, în special cu informarea publică despre cheltuirea fondurilor AOAM și performanța prestatorilor,	cu agențiile ei teritoriale), din sursele bugetare, din serviciile prestate contra plată, din donații, granturi și sponsorizări, din alte surse financiare permise de legislație.”. (2) Activitatea instituțiilor medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală se desfășoară pe principiul de autofinanțare, de non-profit. (2¹) Autoritatea/instituția bugetară este finanțată de la bugetele componente ale bugetului public național și poate obține mijloace financiare pentru prestarea serviciilor medicale în bază de contract încheiat cu Compania Națională de Asigurări în Medicină. (5) Metodologia stabilirii tarifelor pentru prestarea serviciilor medico-sanitare contractate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, Catalogul de tarife unice pentru serviciile medico-sanitare prestate contra plată de către instituțiile medico-sanitare publice, precum și pentru serviciile acoperite din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, prestate de prestatorii publici și privați de servicii medicale, se elaborează de Ministerul Sănătății și se aprobă de Guvern.”. Conform alin. (1) art. 5 al legii nominalizate mai sus: „(1) Instituțiile de învățământ medical publice, instituțiile de cercetare și inovare în domeniul ocrotirii sănătății, instituțiile medico-sanitare publice republicane, regionale și instituțiile medico-sanitare publice spitale raionale, cu excepția celor fondate de Comitetul executiv al Găgăuziei, precum și alte autorități/instituții bugetare din domeniul ocrotirii sănătății se află în subordinea Ministerului Sănătății, care exercită, în numele statului, funcția de fondator al acestora. Celelalte instituții medico-sanitare se subordonează Ministerului Sănătății și autorităților administrației publice locale.”. Conform art. 7 alin. (1) al Legii nr. 1585/1998: „(1) Între asigurător și prestatorul de servicii medicale se încheie un contract de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală conform căruia prestatorul de servicii medicale se obligă să acorde persoanelor asigurate asistență
--	--	---

	precum și oferirea feedback-ului prestatorilor despre rezultatele de performanță în comparație cu alți competitori [...]. Analizând prevederile proiectului propus spre examinare, care potrivit notei informative vine întru realizarea Strategiei de reformă a administrației publice în Republica Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 126/2023, inclusiv a recomandărilor și a constatărilor din Raportul SIGMA de evaluare a administrației publice pentru anul 2023 și a analizelor funcționale sectoriale corespunzătoare, semnalăm că, implementarea acestora va readuce sistemul de sănătate la etapa anilor '90. În contextul celor prenotate, proiectul nu poate fi susținut conceptual, precum și din următoarele considerente: Potrivit Legii nr.1585/1998, Guvernul nu are calitatea de finanțator al sistemului de sănătate, dar are calitatea de asigurat pentru anumite categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova. Astfel, transferurile din bugetul de stat în fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală sunt destinate nu pentru finanțarea instituțiilor medico-sanitare și farmaceutice, dar au calitatea de primă (contribuție) pentru asigurarea categoriilor de persoane neangajate prevăzute la art. 4 alin. (4) din legea menționată supra și sunt stabilite anual prin legea bugetului de stat. Conform prevederilor art.12 alin. (2) din Legea nr. 1585/1998, CNAM încadrează în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală prestatorii de servicii medicale și farmaceutice prin încheierea contractelor de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) și de eliberare a medicamentelor și/sau a dispozitivelor medicale compensate din fondurile AOAM. Potrivit contractului de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) în cadrul AOAM, Prestatorul se obligă să acorde persoanelor asigurate asistență medicală calificată și de calitate, în volumul prevăzut în Programul unic al AOAM și în Contract, iar CNAM se obligă să achite Prestatorului serviciile acordate, conform dărilor de seamă, dar nu mai mult de volumul prevăzut în Contract. Este de menționat că, CNAM are relații contractuale cu prestatorii de servicii medicale și farmaceutice atât publici cât și privați.	medicală calificată, în volumul și termenele prevăzute în Programul unic iar asiguratorul se obligă să achite costul asistenței medicale acordate.”. Reglementarea modului de salarizare va fi efectuat odată cu modificarea Legii nr. 270/2018 în cadrul reformei sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar, pentru care s-a rezervat următorii doi ani 2025-2026, iar dispozițiile finale ale proiectului reflectă acest aspect. Ținând cont de dispozițiile alin. (3) art. 1 al Legii nr. 270/2018, care stipulează că: „(3) <i>Modul și condițiile de salarizare a personalului din sectorul bugetar țin în exclusivitate de prezenta lege și nu pot fi obiectul de reglementare a altor acte normative, cu excepția celor ce rezultă din legea respectivă.</i>”, termenul pentru intrarea în vigoare a amendamentelor la sistemul unic de salarizare în sistemul bugetar și a Legii privind instituțiile publice (în continuare „LPI”) este același – 01 ianuarie 2027. Prin urmare, la această etapă s-a renunțat la amendarea Legii nr. 270/2018 prin intermediul cadrului conex LPI.
--	--	--

		Totodată, urmează de ținut cont că potrivit art.7 al Legii ocrotirii sănătății nr.411/1995 activitatea instituțiilor medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală se desfășoară pe principiul de autofinanțare, de non-profit, personalul fiind salarizat conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 837/2016 pentru aprobarea Regulamentului privind salarizarea angajaților din instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Salarizarea personalului CNAM în prezent se efectuează conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară. La situația din 30.06.2024 CNAM dispune de 255,5 unități de state, cu 39,5 unități de state mai puțin față de numărul aprobat conform Hotărârii Guvernului nr. 156/2002. Concomitent, menționăm că prin Hotărârea Guvernului nr. 441/2024, Statutul CNAM a fost completat cu o nouă obligație - să realizeze evaluarea tehnologiilor medicale și să ofere informații în cadrul procesului decizional în vederea alocării mijloacelor financiare din fondurile AOAM pentru cele mai eficiente tehnologii. De asemenea, reliefăm că CNAM gestionează 15 sisteme informaționale, care sunt în continuă dezvoltare, din care cauză este nevoie de angajarea specialiștilor calificați în domeniu. Odată cu modificarea principiilor de salarizare a personalului din cadrul CNAM, va fi dificil de atras în sistem personal calificat pentru exercitarea atribuțiilor funcționale în scopul implementării sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală, precum și există riscul exodului personalului calificat către alte autorități/instituții cu condiții mult mai avantajoase de salarizare, inclusiv către instituțiile medico-sanitare și farmaceutice. Totodată, reforma trebuie să fie parte a unei abordări mai largi de modernizare a administrației publice, astfel încât modificările propuse să sprijine creșterea și îmbunătățirea condițiilor salariale în sectorul public, pentru a atrage și menține profesioniști calificați și pentru a asigura o gestionare eficientă a serviciilor publice în beneficiul cetățenilor, or, modificarea principiilor de salarizare în cadrul CNAM poate întâmpina dificultăți semnificative, în special în atragerea și menținerea personalului calificat.	
--	--	---	--

		În aceste condiții subliniem că prevederile proiectului <u>sunt confuze, contravin principiilor stipulate în Legea nr. 1585/1998 și lipsite de soluții concrete pentru aplicabilitate în practică, inclusiv a prevederilor Legii nr. 1593/2002 precum și nu stabilesc:</u> - realizarea în continuare a raporturilor juridice între CNAM și prestatorii de servicii medicale și farmaceutice prin negocierea și contractarea volumelor de servicii medicale și efectuarea plăților conform serviciilor medicale prestate, raportate și acceptate spre plată sau per deviz de venituri și cheltuieli; - modalitatea de raportare a prestatorilor de servicii medicale conform cheltuielilor suportate în bază de deviz de venituri și cheltuieli sau conform serviciilor medicale și farmaceutice prestate; - modalitatea de integrare a CNAM, a prestatorilor de servicii medicale și farmaceutice în sistemul contabil bugetar, avînd în vedere că în prezent evidența contabilă se ține conform principiilor, cerințelor generale și mecanismelor reglementate prin Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017; - modalitatea contractării volumelor serviciilor medicale și farmaceutice în conformitate cu prevederile actelor normative aferente achizițiilor publice, în cazul în care CNAM își va pierde statutul de autonomie; - modalitatea efectuării plăților în avans în mărime de până la 80% din volumul lunar de servicii medicale contractat sau interzicerea avansării prestatorilor de servicii medicale, în cazul în care CNAM își va pierde statutul de autonomie; - modalitatea de negociere pentru includerea medicamentelor și/sau dispozitivelor medicale pentru compensare din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, care în prezent se realizează în conformitate cu <i>Hotărârea Guvernului nr. 105/2022 cu privire la aprobarea mecanismului de negociere pentru includerea medicamentelor și/sau dispozitivelor medicale pentru compensare din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală</i> - modalitatea de transfer a personalului CNAM. În statele de personal ale CNAM sunt funcții diferite de cele prevăzute în Clasificatorul unic al funcției publice: specialist coordonator, specialist categoria I, specialist categoria II, jurist coordonator, medic expert coordonator etc.;	
--	--	--	--

		- mecanismul de recunoaștere a vechimii în muncă a personalului CNAM (care poate depăși și 15 ani) și asimilarea acestora cu vechimea în muncă în serviciul public. Este corect ca acești profesioniști să beneficieze de recunoașterea și valorizarea experienței acumulate în cadrul CNAM și, dacă este cazul, din alte entități ale sectorului public, iar stabilirea unor criterii clare și echitabile pentru calcularea vechimii în muncă poate contribui la motivarea și menținerea acestora în cadrul instituției; - condiții clare de stabilire a diferenței de salariu pentru tot personalul CNAM, în cazul în care salariile medii lunare calculate conform Legii nr. 270/2018 sunt inferioare salariilor medii lunare calculate anterior modificării statutului, fapt ce poate genera exodul personalului calificat. Într-o altă ordine de idei, este relevant faptul că Raportul SIGMA a evidențiat că legislația și politicile existente oferă o bază adecvată pentru administrația publică și gestionarea resurselor umane, dar atragerea și menținerea personalului calificat rămân o provocare majoră. Potrivit notei informative, scopul proiectului este stabilirea unei administrații publice eficiente și integre, capabilă să susțină dezvoltarea durabilă a țării și să ofere servicii publice de calitate prin profesionalism, simplificare, predictibilitate și coordonare, câștigând încrederea cetățenilor prin transparență, responsabilitate și accesibilitate. În context, remarcăm că, întru respectarea transparenței activității, CNAM asigură publicarea tuturor informațiilor pentru a informa publicul despre direcțiile strategice și deciziile luate. Astfel, la compartimentul Transparență pe pagina oficială a CNAM (http://cnam.md/transparenta/) sunt publicate rapoartele anuale, realizările și provocările întâmpinate, contractele, achizițiile publice, executarea bugetului, deciziile Consiliului de administrație ș.a. De asemenea, consultările publice sunt o modalitate prin care implicăm cetățenii în procesul decizional. Totodată, în partea ce ține de asigurarea transparenței veniturilor angajaților CNAM, menționăm că, declarațiile de avere și interese personale ale angajaților CNAM sunt disponibile publicului, or, potrivit art. 3 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a	
--	--	---	--

		intereselor personale, angajații CNAM sunt subiecți ai declarării averii și a intereselor personale. În vederea consolidării capacităților și guvernantei instituționale, stabilirea direcțiilor strategice cu accent pe acoperirea universală cu servicii medicale, sporirii competitivității, creșterea eficienței și transparenței instituționale, CNAM pe termen mediu își propune implementarea următoarelor reforme: - atribuirea Consiliului de administrație a dreptului de decizie asupra funcțiilor cheie cu referire la administrarea fondurilor; - uniformizarea încasării primelor de AOAM în sumă fixă; - definirea pachetului de servicii esențiale de sănătate în contextul acoperirii universale cu servicii medicale; - implementarea, în contextul integrării europene, a Cardului European de sănătate (crearea punctului național de contact), asistenței medicale transfrontaliere, evaluarea tehnologiilor medicale. Totodată, preconizăm: - îmbunătățirea mecanismelor de procurare strategică a serviciilor medicale bazate pe necesitățile reale a populației; - revizuirea metodelor de plată a serviciilor medicale cu accent pe indicatori de performanță pentru motivarea prestatorilor de servicii medicale. Pornind de la cele menționate mai sus, solicităm retragerea proiectului în cauză și elaborarea în comun cu reprezentanții părților interesate (Ministerul Sănătății, CNAM, societatea civilă din domeniul sănătății, experții internaționali în domeniu) a unui nou proiect de lege având scop îmbunătățirea sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală, aliniat cu parcursul european și transpunerea prevederilor Strategiei de reformă a administrației publice.	
Ministerul Sănătății (nr. 21/2793 din 17.07.2024)	8.	La Art. I - Articolul 12 al Legii nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală: Începând cu anul 2004 în Republica Moldova a fost implementată asigurarea obligatorie de asistență medicală (AOAM) ca un sistem garantat de stat de apărare a intereselor populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate	Se acceptă. Art. I a fost exclus din proiect. Totodată menționăm că, LPI și cadrul conex LPI nu modifică și intervin în reglementările ce țin de sursele de finanțare și funcționare a sistemului de AOAM, prin contractarea serviciilor de la prestatorii de servicii medicale și farmaceutice din contul FAOAM în beneficiul persoanelor asigurate. <i>A se vedea raționamentele expuse la crt. nr.7 din sinteză.</i>

		(maladie sau afecțiune) (art.1 din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală). Scopul reformei în domeniul sănătății a fost schimbarea radicală a principiilor de organizare și finanțare a sistemului ocrotirii sănătății, prin substituirea mecanismului centralizat de bugetare planificată, moștenit din perioada sovietică, cu un nou model de finanțare bazat pe principiul autonomiei financiare existent în majoritatea statelor europene, finanțat pe prime (contribuții) de asigurări medicale prin intermediul unei entități autonome și independente, în cazul Republicii Moldova - Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM). Clasa politică din acea perioadă a fost practic impusă să instituie sistemul AOAM în baza practicii internaționale în domeniu, ținând cont de experiența statelor europene cu sisteme similare de asigurări sociale de sănătate și de specificul situației din Republica Moldova, care de fapt a salvat sistemul de sănătate de la faliment, care era nefuncțional și se afla într-o stare deplorabilă. Respectiv, această inițiativă a fost esențială pentru îmbunătățirea accesului la serviciile medicale, asigurarea unei finanțări sustenabile a sistemului de sănătate, precum și asigurarea unei gestionări eficiente a resurselor financiare. Totodată, implementarea AOAM sub administrarea autonomă și non-profit a CNAM a fost crucială pentru succesul sistemului de sănătate din Moldova. Această reformă a avut un rol important în evoluția și transformarea sistemului de sănătate al Republicii Moldova, ce pot fi reflectate prin următoarele realizări: - crearea sistemului de AOAM în Republica Moldova cu aplicarea principiului solidarității, principiul autonomiei și a altor principii stabilite în Legea nr. 1585/1998, caracteristice fondurilor europene similare de asigurări sociale de sănătate; - crearea unui fond unic pentru acumularea tuturor contribuțiilor în scop de AOAM, gestionat de CNAM, care permite evitarea selecției adverse și necesității redistribuirii riscurilor în cazul unor fonduri multiple. Acest fond își păstrează un anumit grad de autonomie [...] - trecerea de la finanțarea prestatorilor de servicii de sănătate la procurarea de către CNAM pe bază de contract a serviciilor medicale și farmaceutice, conform unor criterii stabilite de	
--	--	--	--

		legislație, cu relativa stabilitate a fluxului financiar către prestatorii din sistemul sănătății; - descentralizarea financiară a sistemului de sănătate și asigurarea unui grad înalt de autonomie a prestatorilor publici de servicii medicale, prin transformarea lor în instituții medico-sanitare publice la autofinanțare, non-profit; - stimularea anumitor schimbări la nivelul funcționării sistemului de sănătate (reforme structurale de reducere a fragmentării și a irosirii resurselor limitate, responsabilizarea managerilor instituțiilor medicale, introducerea acreditării prestatorilor de servicii medicale, aplicarea unor metode noi de contractare (per capita, per serviciu, DRG, indicatori de performanță etc.). Acest model a fost apreciat pozitiv de toate misiunile experților internaționali de la Organizația Mondială a Sănătății, Banca Mondială, Comisia Europeană, ș.a., demonstrând stabilitate și consistență chiar în perioade de criză economică sau pandemii, fiind o trecere obiectivă de la sistemul planificat bugetar sovietic (de tip Semașco) la sistemul occidental de finanțare de tip Bismark. Respectiv, sistemul AOAM activează de sine stătător, în baza legii, iar prestatorii de servicii medicale, inclusiv instituțiile medico-sanitare publice, care acordă asistență medicală în sistemul respectiv activează pe principii de autofinanțare și nonprofit (art.7 alin. (2) din Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995 și art.5 alin.1 litera g) din Legea nr.1585/1998). În prezent, activitatea sistemului de sănătate se bazează, în mare măsură, de mecanismele economice ale relațiilor dintre furnizorul și cumpărătorul serviciilor medicale și farmaceutice, bazate, potrivit prevederilor art.7-7² din Legea nr.1585/1998, pe relațiile contractuale dintre Compania Națională de Asigurări în Medicină și prestatorii de servicii medicale și farmaceutice, care delimitează strict drepturile și obligațiile fiecărei părți. Conform prevederilor art.12 alin. (2) din Legea nr. 1585/1998, CNAM încadrează în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală prestatorii de servicii medicale și farmaceutice prin încheierea contractelor de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) și de eliberare a medicamentelor și/sau a dispozitivelor medicale compensate din fondurile AOAM.	
--	--	--	--

		Actualmente în sistemul AOAM fiind încadrați 632 prestatori de servicii medicale și farmaceutice. Reieșind din cele relatate, prevederile de la art.I din proiect nu pot fi susținute conceptual de către Ministerul Sănătății, deoarece ele modifică totalmente funcționarea sistemului de sănătate, revenind la practica veche anterioară moștenită din timpul sovietic.	
	9.	La Art. II - Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002: Considerăm inoportună modificarea alin.(1) și (3) al art.307 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, reieșind din faptul că actualmente instituțiile medico-sanitare publice activează pe principii de autofinanțare și nonprofit, activitatea cărora este reglementată, în mare măsură, de mecanismele economice ale relațiilor dintre furnizorul și cumpărătorul serviciilor medicale și farmaceutice, bazate, potrivit prevederilor art.7-7² din Legea nr.1585/1998, pe relațiile contractuale dintre Compania Națională de Asigurări în Medicină și prestatorii de servicii medicale și farmaceutice.	Precizare. Modificarea alin.(1) art.307 Cod civil urmărește alinierea noțiunii de instituție publică cu cea din Legea privind organizarea și funcționarea instituțiilor publice, menționând expres că acestea nu desfășoară activitate comercială. Derogările sunt admise doar în condițiile legii privind organizarea și funcționarea instituțiilor publice (în continuare „LPI”) sau altor legi în măsură să deroge de la prevederile Codului civil. În același timp, se propune modificarea alin.(3) art.307 Cod civil, conform conceptului promovat de LPI, pentru a nu permite IP desfășurarea unui spectru nedefinit de activități, inclusiv celor cu scop lucrativ.
	10.	La Art. III - Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale: Reieșind din aceleași argumente nominalizate mai sus, considerăm inoportună excluderea cuvintelor „la autogestiune” din art. 33 lit. q) al Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale.	Nu se acceptă. <i>A se vedea raționamentele expuse la crt. nr.7 și 9 din sinteză.</i>
	11.	La Art. V - Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate: La art.32 din proiect, după cuvintele „pot constitui instituții publice”, se completează cu textul „, autorități/instituții publice la autogestiune”.	Nu se acceptă. Regimul de finanțare al IP este stabilit în cadrul LPI, care face trimitere la Legea nr.181/2014. Prin urmare, Cancelaria de Stat și alte autorități administrative centrale pot constitui instituții publice prin actele de constituire corespunzătoare (Hotărâre de Guvern), al căror regim de finanțare va corespunde celui stabilit de lege.
	12.	La Art. VI - Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014: La momentul actual, Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală reglementează principiile de organizare a sistemului AOAM, unul fiind principiul autonomiei, potrivit căruia sistemul AOAM se administrează de sine stătător, în baza legii, iar prestatorii de servicii medicale și farmaceutice care	Se acceptă parțial. Noțiunea de instituție publică a fost ajustată celei care rezultă din dispozițiile LPI, definitivată urmare consultării publice și va avea următorul cuprins: <i>„instituție publică – persoană juridică de drept public, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în</i>

	acordă asistență medicală și farmaceutică în sistemul respectiv activează pe principii de autofinanțare și non-profit. Totodată, menționăm că, potrivit art.7 al Legii ocrotirii sănătății nr.411/1995, activitatea instituțiilor medico-sanitare publice încadrate în sistemul AOAM se desfășoară pe principiul de autofinanțare, de non-profit. În condițiile sistemului AOAM actual, veniturile IMSP sunt direct dependente de volumul și calitatea serviciilor medicale prestate, spre deosebire de vechiul sistem, în care instituțiile medicale bugetare erau finanțate în baza planurilor de finanțare/devizelor, indiferent de rezultatele activității lor. Sursele de finanțare sub forma mijloacelor fondurilor AOAM au condus la creșterea eficienței planificării cheltuielilor; creșterea remunerărilor și stabilitatea achitării serviciilor medicale incluse în Programul Unic al AOAM; compensarea medicamentelor și dispozitivelor medicale în condiții de ambulatoriu. Astfel, fostele instituții medicale bugetare, transformate în IMSP, cu autonomie financiară și de gestiune, non profit, au căpătat posibilitatea gestionării mult mai flexibile a mijloacelor financiare obținute, cu un impact considerabil asupra eficienței activității economico-financiare a lor. În același context, cota preponderentă a mijloacelor financiare ale instituției medico-sanitare publice provin din fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală (în bază de contract de asistență medicală încheiat cu Compania Națională de Asigurări în Medicină sau cu agențiile ei teritoriale), precum și din sursele bugetare, din serviciile prestate contra plată, din donații, granturi și sponsorizări, din alte surse financiare permise de legislație (art.7 alin. (1) din Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995). Totodată, conform noii noțiuni de „instituție publică” se atestă că, instituția publică este o entitate de drept public, finanțată de la bugetul de stat/local. Or, conform prevederilor propuse de autor în proiect, instituția publică este o instituție bugetară. Respectiv, articolul 3 poate fi interpretat ambiguu, în noțiunile propuse în proiect, nefiind clar nici aici, nici în continuare unde sunt atribuite instituțiile medico-sanitare publice, care activează în baza principiului de autogestiune și autofinanțare.	sfera de competență a fondatorului acesteia sau de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe și care nu desfășoară activitate comercială în scopul obținerii profitului.”. Noțiunea în cauză corespunde celei elaborate și promovate de Ministerul Finanțelor prin intermediul proiectului de lege privind îmbunătățirea managementului finanțelor publice. <i>În rest se vor vedea raționamentele expuse la crt. nr.7-9 din sinteză.</i>
--	--	--

	Concomitent menționăm că, nefiind instituții bugetare, instituțiile medico-sanitare publice nu pot fi referite la instituții publice bugetare. În concluzie, semnalăm că, implementarea proiectului în cauză va anula principiile de organizare a sistemului de AOAM și va readuce sistemul de sănătate la etapa anilor '90, adică la modelul sovietic de finanțare, fiind în așa mod anulate toate eforturile depuse pînă în prezent. Reieșind din cele menționate, considerăm că în cazul instituțiilor medico-sanitare publice urmează a fi păstrate regulile de elaborare și administrare specifice sistemului de sănătate, care să țină cont de obiectivele strategice ale acestuia. Respectiv, proiectul dat nu este oportun pentru a fi acceptat în varianta propusă spre avizare și considerăm necesar convocarea unei ședințe pentru a discuta proiectul de lege vizat și a lua opiniile Ministerului Sănătății, CNAM, OMS, Banca Mondială și a altor parteneri internaționali, care au participat la edificarea și fortificarea acestui sistem, care în această toamnă împlinește 20 ani și care a demonstrat sustenabilitate.	
13.	În același timp, în lista instituțiilor publice fondate de Ministerul Sănătății se regăsesc și Consiliul Național de Evaluarea și Acreditare în Sănătate (CNEAS) și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate (CAPCS). Acestea sunt instituții publice din sfera de competență a Ministerului Sănătății, care funcționează pe principii de autogestiune și nonprofit, iar bugetele acestora se formează din taxele obținute pentru evaluarea în scop de acreditare a prestatorilor de servicii medicale, în cazul CNEAS, și din taxele din valoarea pecuniară a fiecărui contract de achiziție semnat cu instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul AOAM, în cazul CAPCS. Astfel, definiția nouă a instituției publice – “entitate de drept public, finanțată de la bugetul de stat/local prin intermediul fondatorului, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia și care nu desfășoară activitate comercială” nu corespunde cu principiul de organizare a activității instituțiilor respective.	Se acceptă. <i>A se vedea raționamentele incluse la crt.nr.12 din sinteză.</i>

		Respectiv, solicităm menținerea în tot cuprinsul legii a cuvintelor „la autogestiune”, precum și a noțiunii „autoritate/instituție publică la autogestiune” la art.3 din Legea nr.181/2014.	
14.		Totodată este necesar de menționat că, noțiunile de „instituție publică” propuse în proiectul dat, diferă de la o lege la alta, respectiv aceste noțiuni urmează a fi uniformizate.	Se acceptă. Noțiunea de instituție publică a fost uniformizată.
15.		La Art. XI - Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar: <i>Salarizarea personalului CNAM în prezent se efectuează conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară.</i> Odată cu modificarea principiilor de salarizare a personalului din cadrul CNAM, va fi dificil de atras în sistem personal calificat pentru exercitarea atribuțiilor funcționale în scopul implementării sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală, precum și există riscul exodului personalului calificat către alte autorități/instituții cu condiții mult mai avantajoase de salarizare, inclusiv către instituțiile medico-sanitare și farmaceutice. În acest context, reforma trebuie să fie parte a unei abordări mai largi de modernizare a administrației publice, astfel încât modificările propuse să sprijine creșterea și îmbunătățirea condițiilor salariale în sectorul public, pentru a atrage și menține profesioniști calificați și pentru a asigura o gestionare eficientă a serviciilor publice în beneficiul cetățenilor, or, modificarea principiilor de salarizare în cadrul CNAM poate întâmpina dificultăți semnificative, în special în atragerea și menținerea personalului calificat. Totodată menționăm că, atribuțiile angajaților CNAM sunt mult mai complexe, ample și total diferite comparativ cu a angajaților Casei Naționale de Asigurări Sociale. Una din cele mai complexe și responsabile atribuții a CNAM este evaluarea și monitorizarea corespunderii cu clauzele contractelor de acordare a asistenței medicale (de prestare a serviciilor medicale) încheiate cu prestatorii de servicii medicale, a volumului, termenelor, calității și costului asistenței medicale acordate persoanelor asigurate, precum și gestionarea mijloacelor financiare provenite din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. În executarea acestei atribuții sunt	Precizare. Art. XI a fost exclus din proiect. Reglementarea modului de salarizare va fi efectuat odată cu modificarea Legii nr.270/2018 în cadrul reformei sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar.

		implicați atât economiști, cât și medici experți, care au o pregătire și calificare pe măsură și care au un nivel mare de responsabilitate.	
	16.	Referitor la modificarea propusă la art.21. Premii unice din Legea nr.270/2018, ținem să menționăm că, prin modificarea propusă a fost diminuată limita cuantumului premiului unic pentru conducătorul și conducătorul adjunct și al unității bugetare de la un salariul de bază la 50% din salariul de bază. Această prevedere presupune o abordare inechitabilă și discriminatorie față de conducătorii și conducătorii adjuncți din cadrul unor instituții bugetare a căror retribuire a muncii în final poate să fie mult mai mică decât a celorlalți angajați ai instituției (spre exemplu conducătorul Centrului de Recuperare pentru copii Ceadir-Lunga, care are salariul de funcție 14000 lei, va avea premiul unic 7000 lei, iar un șef de secție, care are salariul de funcție 12000 lei, va avea premiul unic 12000 lei). În contextul celor menționate, prevederile proiectului de la art. XI nu pot fi susținute conceptual de către Ministerul Sănătății.	Precizare. Art. XI a fost exclus din proiect.
Casa Națională de Asigurări Sociale (nr. 10262 din 16.07.2024)	17.	La Art. XI, în Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, alin. 3) din proiect, după cuvintele „sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală” se completează cu cuvintele ”și sistemului public de asigurări sociale”. Argumentare: Proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea proiectului legii cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice) urmează a fi ajustat, potrivit argumentării proiectului expusă în Nota informativă la pct.10).	Precizare. Art. XI a fost exclus din proiect.
Curtea de Conturi (nr. 03-567-24 din 17.07.2024)	18.	Art. I - art. 12 din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, urmează a fi completat cu alineatul (1 ²), cu următorul cuprins: „(1 ²) Activitatea Companiei Naționale de Asigurări în Medicină este supravegheată de către Consiliul de Administrație, compus din 11 persoane”. Subliniem că propunerea respectivă nu corespunde cerințelor alin.(3) al art. 10 din proiectul Legii privind instituțiile publice, în conformitate cu care „consiliul este format dintr-un număr impar de membri, numiți de fondator pentru un mandat de 4 ani și nu poate avea mai mult de 7	Precizare. Art. I a fost exclus din proiect.

		membri”. Menționăm că Nota informativă la proiectul legii cu privire la modificarea unor acte normative nu explică necesitatea păstrării numărului de 11 membri ai Consiliului, după cum este prevăzut la pct. 16 din Statutul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.156 din 10.02.2002.	
	19.	Art. II - alin.(1) al art.307 din Codul civil al Republicii Moldova conform modificărilor propuse, va avea următorul cuprins: „(1) Instituția publică este persoană juridică de drept public, care se constituie în baza unui act emis de autoritatea publică, nu desfășoară activitate comercială și este finanțată, integral sau parțial, de la bugetul acesteia din urmă”. Totodată, noțiunea „<i>instituție publică</i>” propusă la art. 3 din Legea finanțelor publice și responsabilității financiar-fiscale nr. 181/2014 (<i>art. IV din prezentul proiect</i>), are următoarea definiție: „<i>instituție publică</i> - entitate de drept public, finanțată de la bugetul de stat/local prin intermediul fondatorului, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ-teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia și care nu desfășoară activitate comercială”. Astfel, alin. (1) al art. 307 din Codul civil urmează a fi corelat cu art. 3 din Legea nr. 181/2014 în partea ce ține de noțiunea „<i>instituție publică</i>”, or potrivit art. 54 alin.(l) lit.c) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, terminologia utilizată în proiect trebuie să fie constantă, uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative. Prin urmare, noțiunea respectivă trebuie să fie în concordanță, în primul rând, cu cea din Legea privind instituțiile publice.	Se acceptă. Noțiunea de instituție publică a fost ajustată.
	20.	Suplimentar la cele expuse, în opinia Curții de Conturi, art. 32 din Legea privind administrația publică centrală de specialitate, care reglementează unele aspecte ce țin de modul de instituire, reorganizare, angajare și eliberare din funcție a conducătorului instituției publice etc., de asemenea urmează a fi analizat prin prisma prevederilor Legii privind instituțiile publice și modificat, la necesitate.	Precizare. Art.32 din Legea nr.98/2012 a fost modificat prin cadrul conex LPI și nu reglementează aspecte ce țin de modul de instituire, reorganizare, angajare și eliberare din funcție a conducătorului instituției publice, făcând trimitere la LPI.
Ministerul Apărării	21.	Comunică lipsa de propuneri și obiecții.	

(nr. 11/969 din 03.07.2024)			
Ministerul Afacerilor Externe (nr.DI/3/041-6907 din 01.07.2024)	22.	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	
Ministerul Afacerilor Interne (nr.42/2959 din 16.07.2024)	23.	Comunică despre susținerea conceptuală a proiectului cu următoarele propuneri. În denumirea proiectului de lege, textul „cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice” generează o neconformitate în sensul art.42 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, întrucât denumirea actului normativ trebuie să fie laconică și să exprime cu claritate obiectul reglementării, aspect care este eronat și distorsionat redat, pe motiv că cadrul normativ național nu conține o lege specială care să reglementeze expres regimul juridic al instituțiilor publice, iar textul „conex legii privind instituțiile publice” contravine realității existente. Prin urmare, în vederea remedierii omisiunii menționate, se propune expunerea denumirii actului normativ, după cum urmează; „Lege cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex reglementării regimului general al instituțiilor publice)”. Similar, se vor opera modificări și în denumirea proiectului hotărârii de Guvern.	Nu se acceptă. Proiectul legii privind instituțiile publice și proiectul în cauză – cadrul conex LPI sunt promovate împreună, motiv din care soluția aleasă este cea potrivită și care exprimă în mod sintetic și distinct titlul actului.
	24.	La art. II privind modificarea art. 307 din Codul Civil, considerăm oportun a se revedea propunerile de modificare a alin.(1) în corelare cu propunerile din alin.(3), or alin.(1) interzice instituțiilor publice desfășurarea activităților comerciale, iar alin.(3) acordă dreptul de a desfășura activități economice.	Se acceptă. <i>A se vedea raționamentele expuse la crt. nr 9 din sinteză.</i>
	25.	La art.V privind modificările la Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate: la subpct.2) în contextul modificării art. 14 alin. (1) lit. a) și b), odată cu excluderea „serviciului de stat”, ca formă de organizare a autorităților administrative din subordinea ministerelor, se propune a se revedea și forma de organizare juridică de agenții / inspectorate de stat. Urmare examinării formelor de organizare a autorităților administrative subordonate ministerelor, se constată crearea	Se acceptă. Serviciile publice administrative definite alin.(4) art.14 al Legii nr.98/2012, care sunt realizate în regim de putere publică , vor putea fi prestate de autoritățile administrative din subordinea ministerelor și anume de agenții. Agențiile vor prelua această funcție de la serviciile de stat, simplificând în așa mod distincția nejustificată dintre cele două tipuri de autorități administrative subordonate ministerului și reducând structura acestora de la 3 la 2 tipuri (agenții și inspectorate).

	acestora sub formă de centru, autoritate, oficiu, serviciu, ceea ce contravine prevederilor art. 14 din Legea nr. 98/2012.	Cu referire la diversele forme de organizare a autorităților administrative subordonate ministerelor, precum centru, autoritate, oficiu, serviciu, atragem atenția că denumirea nu coincide întotdeauna cu forma juridică de organizare a entităților publice. Prin urmare, statutul juridic concret al autorității publice sau autorității administrației publice este determinat de normele juridice care reglementează constituirea, organizarea, subordonarea și competențele acestuia, stabilite de actele normative.
26.	La subpct. 4) lit. a), cuvintele „este complementară” se vor substitui cu cuvintele „sunt complementare” întrucât se referă la competențele mai multor ministere;	Precizare. Subpct. 4) lit. a) fost exclus din proiect.
27.	La subpct. 6), cu referire la amendamentul ce vizează configurarea art.32 într-o altă redacție, se atestă a fi ambiguă și eronată sintagma „Legea privind instituțiile publice”, revenind la cele menționate mai sus. Prin urmare, se propune revizuirea amendamentului și redarea coerentă a acestuia.	Nu se acceptă. Proiectul legii privind instituțiile publice și proiectul în cauză – cadrul conex LPI sunt promovate împreună, motiv din care soluția aleasă este cea potrivită și care exprimă în mod sintetic și distinct titlul actului.
28.	Suplimentar, înaintăm propunerea de a revizui alin.(5) al art.15 din Legea sus-menționată, în vederea substituirii sintagmei „actele legislative speciale” cu sintagma „normele speciale”, în conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017.	Nu se acceptă. Amendamentul propus nu reprezintă o modificare esențială care ar modifica soluția juridică a normei juridice date, precum și nici nu ține de obiectul prezentei legi.
29.	La art.VI privind modificările la Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014: La subpct. 3) litera b) modificarea propusă la litera d) din articolul 21 din Legea nr.181/2014, nu poate fi susținută, deoarece limita sectorială de cheltuieli, conform procesului de elaborare a Cadrului bugetar pe termen mediu este repartizată de către autoritatea publică centrală lider pe bugetele componente ale bugetului public național și pe autoritățile publice centrale, care au competențe în sectorul respectiv. Ulterior, autoritatea publică centrală repartizează limita comunicată de ministerul lider, pe autoritățile administrative/instituțiile din subordine și pe instituțiile publice pentru care exercită funcția de fondator, după cum este prevăzut la litera g) din acest articol.	Nu se acceptă. Proiectul propune modificarea lit. d) în comun cu lit. g) alin. (1) art. 21 al Legii nr. 181/2014. Scopul este de a reglementa faptul că, în domeniul finanțelor publice, autoritățile publice centrale asigură repartizarea limitei sectoriale de cheltuieli pe bugetele componente ale bugetului public național, pe autorități administrative centrale și pe instituții publice, în cadrul sectorului de care este responsabil și asigură repartizarea și aprobă limitele de alocații bugetare anuale și indicatorii de performanță pentru autoritățile administrative din subordine și instituțiile publice în care exercită, în numele statului, funcțiile de fondator, precum și monitorizează performanțele financiare și nefinanciare ale acestora.

		Distincția este că se urmărește repartizarea limitei sectoriale de cheltuieli pe autorități administrative centrale și pe instituții publice, în cadrul sectorului de care este responsabilă autoritatea publică centrală, și nu pe orizontală pe autorități publice centrale, în cadrul sectorului de care este responsabil. Repartizarea limitei sectoriale de cheltuieli se realizează în cadrul sectorului de care este responsabilă autoritatea publică central, pentru autoritățile administrative centrale și pentru instituțiile publice din cadrul acestui sector. Ulterior, autoritatea publică centrală asigură repartizarea alocațiilor bugetare anuale, conform limitelor bugetare aprobate, pentru autoritățile administrative din subordine și instituțiile publice în care exercită, în numele statului, funcțiile de fondator, precum și monitorizează performanțele financiare și nefinanciare ale acestora, conform indicatorilor de performanță. Așadar, repartizarea alocațiilor pentru autoritățile administrative centrale și pentru instituțiile publice din cadrul acestui sector rezultă din limitele sectoriale de cheltuieli pe autorități administrative centrale și pe instituții publice repartizate în temeiul lit. d) art. 21. În mod identic, Ministerul Finanțelor propune modificarea lit. d) și g) art. 21 al Legii nr.181/2014 prin proiectul de lege privind îmbunătățirea managementului finanțelor publice.
30.	După subpct. 4) propunem completarea proiectului cu un subpunct nou cu următorul cuprins: „La art.43, alin. (2) sintagma „și mărimea tarifelor la servicii” se exclude.” Fluctuația prețurilor la bunurile și servicii care constituie cheltuielile pentru acordarea serviciilor cu plată impune necesitatea revizuirii permanente a tarifelor contra plată prestate de către entitatea bugetară. Astfel, modificarea acestora la nivel de act normativ aprobat de Guvern tergiversează procesul. Astfel, se consideră oportun aprobarea acestora prin act normativ departamental.	Precizare. Conform propunerilor Ministerului Finanțelor, care rezultă din proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (<i>ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice</i>), metodologia de calculare a tarifelor va fi aprobată de Guvern, iar nomenclatorul serviciilor publice prestate persoanelor fizice și juridice de către instituțiile publice și cuantumul tarifelor acestor servicii se stabilesc de către fondatorul IP. În acest context, prevederile proiectului cadrului conex LPI se ajustează la modificărilor propuse în cadrul proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (<i>ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice</i>).
31.	Subsecvent, se propune completarea proiectului cu amendamente la	Nu se acceptă.

		art. 43 din Legea nr. 181/2014, după cum urmează: 1) completarea cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins: „(2¹) Metodologia de calculare a tarifelor, nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată efectuate și/sau prestate de către instituțiile publice și mărimea tarifelor la servicii se aprobă de către fondatorul acestora.”. Propunerea înaintată derivă din prevederile art.9 alin.(1) din proiectul legii privind instituțiile publice (număr unic 542/CS/2024), potrivit căruia fondatorul instituției publice exercită atribuția privind aprobarea metodologiei de calculare a tarifelor, nomenclatorului tarifelor și quantumul tarifelor la serviciile cu plată.	<i>A se vedea raționamentele expuse la crt.nr.30 din sinteză.</i>
32.		Concomitent, art. 43 necesită a fi completat cu un alineat nou cu următorul cuprins: „Mijloacele bănești prevăzute la alin.(1) lit.c) neutilizate până la data încheierii anului bugetar sunt accesibile pentru utilizare în aceleași scopuri în anul bugetar următor fiind aprobate de către administratorul de buget în bugetele corespunzătoare.”. Modificarea în cauză este argumentată prin faptul că, sunt cazuri de beneficiere a granturilor și sponsorizărilor din partea donatorilor externi și interni care nu pot fi atribuite la componenta proiecte finanțate din surse externe și care din motive obiective nu pot fi valorificate până la sfârșitul anului calendaristic. În condițiile prevederilor actuale la data încheierii anului bugetar alocațiile bugetare nevalorificate, precum și soldurile de mijloace bănești din conturile trezoreriale ale autorităților/instituțiilor bugetare se închid, fapt ce generează neexecutarea prevederilor de grant, mijloacele financiare din conturi fiind transferate în bugetul de stat. Astfel, se propune ca soldurile de mijloace financiare parvenite din granturi/donații să poată fi utilizate în anul bugetar următor.	Nu se acceptă. Conform alin.(2) și (4) art.70 al Legii nr.181/2014: La data încheierii anului bugetar alocațiile bugetare nevalorificate, precum și soldurile de mijloace bănești din conturile trezoreriale ale autorităților/instituțiilor bugetare se închid, cu excepția soldurilor proiectelor finanțate din surse externe. Soldurile de mijloace bănești din conturile bugetelor componente ale bugetului public național, înregistrate la data încheierii anului bugetar, sînt tranzitorii pe anul bugetar următor și sînt accesibile spre utilizare la acoperirea deficitului în limitele prevăzute de legile/deciziile bugetare anuale. Conform art.28 lit.c) din Legea nr.181/2014, veniturile bugetare cuprind și granturi pentru susținerea bugetului și pentru proiectele finanțate din surse externe. Totodată, art.42 alin.(1) lit.b) stipulează că cheltuielile autorităților/instituțiilor bugetare se finanțează din resursele proiectelor finanțate din surse externe. Concomitent, conform alin.(1) și (2) art.44 al Legii nr. 181/2014 resursele aferente proiectelor finanțate din surse externe se administrează în conformitate cu prevederile acordurilor respective, în limitele alocațiilor bugetare aprobate, iar mijloacele bănești prevăzute la alin. (1) neutilizate pînă la data încheierii anului bugetar sînt accesibile pentru utilizare în aceleași scopuri în anul

		bugetar următor doar dacă acestea sînt prevăzute în bugetele corespunzătoare.
33.	Se propune completarea articolului menționat, cu prevederi ce ar permite utilizarea veniturilor colectate de către instituțiile publice în anul bugetar următor, după cum urmează: „() Mijloacele bănești obținute de către instituțiile publice din prestarea serviciilor cu plată, din activitatea economică sunt accesibile pentru utilizare în aceleași scopuri în anul bugetar următor, fiind aprobate de către administratorul de buget în bugetele corespunzătoare, dacă fondatorul nu decide altfel.”;	Nu se acceptă. <i>A se vedea raționamentele expuse la crt.nr.32 din sinteză.</i>
34.	În Nota informativă referitor la propunerile înaintate la Art. XI din proiectul de lege, se menționează că, prin operarea modificărilor la Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, se propune integrarea Casei Naționale de Asigurări în Medicină în sistemul de salarizare prevăzut de Legea menționată, totodată fiindu-i stabilit personalului CNAM un spor cu caracter specific în mărime de 20 la sută din salariul de bază, precum și majorarea claselor de salarizare cu 8 clase pentru funcțiile publice de execuție din cadrul CNAM și CNAS. În acest sens, se reliefează că, intervenția în prevederile Legii, în partea ce ține de majorarea claselor de salarizare pentru o categorie restrânsă de personal, distorsionează principiul sistemului unitar de salarizare în partea ce ține de ierarhizarea ocupațiilor, stabilită în urma procesului de evaluare a funcțiilor din sectorul bugetar. Majorarea claselor de salarizare pentru o categorie restrânsă de angajați necesită a fi precedată inclusiv de o analiză de impact la nivel de întreg sistemul bugetar, pentru a nu admite crearea unor privilegii sau principii de inechitate vis-a-vis de alte categorii de angajați din sectorul bugetar.	Nu se acceptă. Reglementarea unică și comprehensivă a modului de salarizare în sectorul bugetar va fi efectuat odată cu modificarea Legii nr. 270/2018 în cadrul reformei sistemului unic de salarizare în sistemul bugetar, pentru care s-a rezervat următorii doi ani 2025-2026, iar dispozițiile finale ale proiectului reflectă acest aspect. Suplimentar, precizăm că din proiect au fost excluse propunerile de modificare la Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.
35.	Totodată, în conformitate cu uzanțele de tehnică legislativă se va folosi cuvântul „textul” pentru individualizarea unor cuvinte și cifre, cuvinte și semne de punctuație, cifre și semne de punctuație, iar în celelalte cazuri, pentru formularea dispozițiilor de modificare, se vor utiliza termenii „cuvântul”/„cuvintele”.	Se acceptă.
36.	Subsidiar, menționăm că autorul proiectului urmează a se conforma regulilor de tehnică legislativă și prevederilor art.54 din Legea nr.100/2017 și a expune conținutul proiectului într-un limbaj	Se acceptă.

		simplic, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.	
Ministerul Culturii (nr. 05-07/2246 17.07.2024)	37.	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (nr. 17-2334 din 25.07.2024)	38.	Ținem să subliniem că opinia Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării este urmare a avizului nr.17-2231 din 17.07.2024 la proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului legii privind instituțiile publice (număr unic 542/CS/2024). Proiectul de lege, în forma sa actuală, nu soluționează în mod adecvat lacunele existente și generează multiple semne de întrebare, în special cu privire la impactul asupra instituțiilor publice subordonate Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării: Institutul de Standardizare din Moldova (în continuare ISM), Institutul Național de Metrologie (în continuare INM), Centrul Național de Acreditare (în continuare MOLDAC), Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (în continuare ODA). Propunerile normative privind excluderea conceptului de instituție publică la autogestiune este în contradicție cu idea/procesul de obținere de către ISM a statutului de membru cu drepturi depline la Comitetului European de Standardizare (CEN) și a Comitetului European pentru Standardizarea Electrotehnică (CENELEC). Criteriile pentru obținerea acestui statut sunt reflectate în Ghidul 22 al CEN/CENELEC. Criteriul 3.3 Neutralitatea intereselor, imparțialitatea și independența organizației prevede independența ISM față de interesele specifice unui anumit grup și imparțialitatea în procesul de luare a deciziilor. Criteriul 6.1 Fiabilitatea financiară presupune, de asemenea, independența financiară a ISM. Aprobarea tarifelor de către fondator, interdicția efectuării oricărei activități comerciale de către o instituție publică, precum și accesarea fondurilor externe doar prin intermediul fondatorului, presupune dependența financiară a ISM de fondator, astfel constituind o neconformitate în condițiile Ghidului 22 al CEN/CENELEC. Acest concept nu poate fi aplicabil Centrului Național de Acreditare MOLDAC, deoarece intră în contradicție cu prevederile Legii	Precizare. Obiecțiile și propunerile asupra prevederilor proiectului cu număr unic 542/CS/2024 au fost examinate și argumentate în sinteza la proiectul LIP (se vor vedea raționamentele expuse la crt.nr.65-70).

	nr.235/2011 privind activitățile de acreditare și evaluare a conformității, precum și art.17 din Regulamentul CE nr.765/2008 „de stabilire a cerințelor de acreditare și supraveghere a pieții în ceea ce privește comercializarea produselor”. Centrul Național de Acreditare MOLDAC este desemnat cu funcții de organism național unic de acreditare, este independent și imparțial în activitatea sa, fiind monitorizat de minister. Totodată, modificările propuse prezintă un risc privind independența și imparțialitatea MOLDAC, fapt ce contravine cerințelor europene și internaționale. Legea nr.235/2011 și Regulamentul (CE) nr.765/2008 stabilesc cerințe stricte privind acreditarea și evaluarea conformității, care nu sunt respectate în actualul proiect de lege.	
39.	Totodată, forma de autogestiune odată ce va fi exclusă, atrage după sine și problematica uniformizării instituțiilor publice privind forma de salarizare sub prevederile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, care este diferit de prevederile ce dictează forma de salarizare în instituțiile publice actualmente, și anume Hotărârea Guvernului nr.743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară și Legea nr.847/2002 legea salarizării. Acesta fiind un impediment la prestarea spectrului larg de servicii, încasarea plăților pentru servicii prestate, etc. Cu titlul informativ, conform intervalelor pentru stabilirea salariilor din anexa nr. 4 la Hotărârea Guvernului nr.743/2002, salariile prevăzute instituțiilor publice sunt mai competitive față de entitățile care au forma de salarizare dictate de anexa nr. 3, Legea nr. 270/2018. Sporurile și adaosurile conform Legii nr.270/2018 se permit în mărime de nu mai mult de 10% din fondul anual de salarizare per entitate, pe când în Legea salarizării nr. 847/2002, este prevăzut sporuri și adaosuri din fondul de salarizare (reieșind si din resursele financiare proprii și bugetare). Premiile acordate prin prisma Legii nr. 270/2018 se stabilesc nu mai mult de 5% din fondul anual de salarizare per entitate pe când în conformitate cu Legea nr. 847/2002 se permite premii din totalitatea economiilor a fondului de salarizare. În această ordine de idei, considerăm că, inițiativa de a exclude noțiunea de autogestiune, afectează capacitatea de autofinanțare și	Precizare. Reglementarea unică și comprehensivă a modului de salarizare în sectorul bugetar va fi efectuată după reorganizarea, dizolvarea unor IP în corespundere cu dispozițiile finale și tranzitorii ale LPI, prin modificarea Legii nr. 270/2018 în cadrul reformei sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar, pentru care s-a rezervat următorii doi ani 2025-2026. <i>Pentru detalii se vor vedea raționamentele expuse la crt.nr.7 din sinteză.</i>

		conformitatea cu standardele internaționale a activității ISM, INM, MOLDAC trebuie să își susțină activitățile prin propriile resurse financiare, pentru a evita influențele exterioare asupra imparțialității și independenței.	
40.		Cu referire la excluderea pe tot parcursul textului Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, dar și în celelalte acte legislative, a cuvintelor „la autogestiune”, se înțelege dorința autorului de a crea un cadru unic de reglementare și funcționare a sistemului administrației publice și înlăturarea însăși a conceptului de ”instituție publică la autogestiune”. Argumentarea la acest subiect, expusă în Nota informativă, se bazează pe aplicarea neuniformă a principiilor de „autogestiune în raport cu entitățile publice și faptul că lipsește o monitorizare și raportare completă, instituțiile autonome limitându-se doar la situațiile financiare și la rapoartele statistice. Totodată, instituțiile publice aflate la autogestiune sunt o realitate, și urmează a fi examinate individual, din perspectiva autonomiei acesteia care este nemijlocit îndreptată în vederea asigurării sustenabilității financiare a instituției. Fiind autonome, instituțiile pot adapta mai ușor programe și servicii oferite pentru a răspunde nevoilor societății, dependența de alocațiile bugetare fiind, în unele cazuri, foarte limitată. Prin urmare, autogestiunea reprezintă un model viabil și benefic pentru administrarea eficientă și adaptabilă a resurselor publice, care contribuie la o guvernanta publică eficientă. La acest subiect, deficiențele legate de monitorizare și raportare (indicată de autor în Nota informativă ca temei de intervenție) ar putea fi înlăturate prin revizuirea Hotărârii Guvernului nr.56/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind monitoringul financiar al autorităților publice la autogestiune, aceasta din urmă are drept obiectiv evaluarea și analiza riscurilor bugetar-fiscale aferente activității economico-financiare, precum și analiza situației patrimoniale a autorităților publice la autogestiune.	Precizare. Anexa nr.8 la Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023 conține o listă de 464 instituții publice la autogestiune <u>ce primesc mijloace financiare de la bugetul public național</u>, printre care și Instituția publică „Centrul Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC)”, Instituția publică „Institutul Național de Metrologie”, Instituția publică „Institutul de Standardizare din Moldova”, Instituția publică „Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului”. Constatăm, așadar, că distincția dintre cele două regimuri, între IP finanțate exclusiv din venituri proprii („autofinanțare”) și cele finanțate din bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv din venituri proprii și alte venituri neinterzise de lege, nu este una viabilă, or statul subvenționează IP „la autofinanțare” în unele cazuri cu 99% din totalul bugetului propriu. Nivelul subvențiilor pe care acestea le primesc s-a ridicat în 2021 la aproximativ 6 miliarde de lei, ceea ce înseamnă 2,6% din PIB sau 7,8% din cheltuielile publice, iar tendința este în creștere în bugetul anului 2022. Instituția bugetară este în drept să dispună de venituri proprii de finanțare, inclusiv din prestarea serviciilor gestionate prin intermediul conturilor trezoreriale, iar în cazul în care legislația specială le permite gestionarea acestor surse în alt mod decât cel stabilit pentru instituțiile bugetare, se va aplica legislația specială. În același context sunt relevante și dispozițiile art. 62 alin. (9) al Legii nr. 181/2014, potrivit căroră: „Mijloacele financiare primite de la bugetele componente ale bugetului public național de către autoritățile/<u>instituțiile publice la autogestiune</u>, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni <u>ai</u> <u>căror fondatori/acționari sînt autoritățile publice centrale și</u>

		<u>locale</u>, în baza listei acestora aprobate în legea bugetară anuală, se gestionează prin contul unic trezorerial.”. IP la autogestiune nu este altceva decât finanțarea IP exclusiv din venituri proprii, adică din veniturile definite la articolul 43 alin.(1) din Legea 181/2014. Un regim juridic de gestionare a finanțelor instituțiilor publice finanțate exclusiv din venituri proprii, distinct de cel aplicabil instituțiilor bugetare, ar putea fi stabilit în conformitate cu politicile promovate de Ministerul Finanțelor, corespunzător Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023 – 2030, aprobată prin HG nr.71/2023. Subliniem că, documentul de politici în cauză stabilește ca direcție prioritară pe termen mediu gestionarea prin Contul unic trezorerial, a resurselor bugetare primite de către instituțiile publice „la autogestiune” și alte instituții publice ale căror fondatori sunt autoritățile administrației publice centrale și locale, obiectivul fiind îmbunătățirea transparenței procedurilor de pregătire, executare și raportare a bugetului. Această abordare reprezintă un model viabil și benefic pentru administrarea eficientă și adaptabilă a resurselor publice și care contribuie la o guvernanță publică eficientă, acest fapt fiind reflectat în raportul SIGMA și în SRAP 2023-2030.
41.	La alineatul (2) al Art. II, din proiectul de lege, propunem să fie în redacție nouă, după cum urmează: 3 „(3) Instituția publică este în drept să desfășoare activitate economică, subsecventă celei permanente, care nu reprezintă interesul principal de activitate al acesteia, și care ține de realizarea scopurilor prevăzute de lege sau statut.”. Cuvintele „de bază; permanent; principal” la cazul gramatical corespunzător, în contextul modificărilor propuse de autor, au același sens, respectiv, formularea autorului care trebuie să fie simplă, clară și concisă, creează o ambiguitate și complexitate excesivă a normei. Cuvântul „necesar”, se propune a fi exclus întru evitarea restricțiilor și inconsecvențelor. Acest fapt, va asigura interpretarea consistentă și uniformă a sensului normei, care poate diminua situații care nu au fost luate în considerare inițial.	Se acceptă parțial. Alin.(3) art.307 Cod civil a fost adus în concordanță cu dispozițiile LPI și va avea următorul cuprins: „(3) Instituția publică este în drept să desfășoare activitate comercială, care nu reprezintă o activitate de bază a acesteia, și doar în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor sale statutare.”.

42.	Alineatul (2) al Art. IV, din proiectul de lege, propunem a fi exclus. Codul Civil al RM nr.1107/2002 la Articolul 173 definește tipurile de persoane juridice. Astfel, „Persoanele juridice sunt de drept public sau de drept privat care, în raporturile civile, sunt situate pe poziții de egalitate”. În sensul normei citate și a prevederilor Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, procedura de luare la evidența de stat de către organul înregistrării de stat are loc atât pentru persoanele juridice de drept public, cât și pentru cele de drept privat și este deja reglementată de Legea menționată. Mai mult decât atât, Hotărârea Guvernului nr.1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile publice locale și autorităților administrației publice locale, deja reglementează acest aspect, care prin însăși adoptarea actului normativ de către Guvern și semnifică „în modul stabilit de Guvern”, astfel nu este necesară dublarea.	Nu se acceptă. Unul din obiective specifice ale proiectului LPI și a cadrului conex LPI este reconsiderarea reglementărilor ce prevăd obligativitatea supunerii instituțiilor publice la autogestione procedurii de înregistrare de stat. În acest context, se recomandă aplicarea mecanismului luării acestora în evidență de stat, similar organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale. Instituțiile publice nu vor fi supuse înregistrării de stat, conform Legii nr. 220/2007, ci vor fi supuse evidenței de stat conform Regulamentului aprobat de Guvern, conform hotărârii guvernului nr.1004/2006, care va fi ulterior modificată în vederea asigurării implementării acestei noi soluții legale. În acest context, se constată că procedura de înregistrare de stat a instituțiilor publice, în condițiile Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, este una pur formală, entitățile respective fiind obligate să suporte, nejustificat, cheltuieli aferente procedurii de înregistrare, taxele respective fiind similare celor percepute de la persoanele juridice de drept privat și constituind o sursă de venit al altei instituții publice – Agenția Servicii Publice.
43.	Articolul 21, alineatul (2), din Art.XI la proiectul de lege, propunem a fi ajustat ca concept, care să promoveze o politică de sporuri salariale echivalente ce reflectă valorile și principiile unității bugetare care pune preț pe echitate, respect și recunoașterea meritelor. Inegalitatea de sporuri în cadrul aceleași unități pe diverse categorii de angajați poate periclita climatul mediului de lucru și viziunea subiectivă a superiorului față de subaltern.	Precizare. Dispozițiile privind modificarea Legii nr.270/2018 au fost excluse din proiect.
44.	La articolul 11, alineatul (5), din Art. VIII la proiectul de lege, apare necesitatea identificării expres în textul normei de către cine va fi	Nu se acceptă.

		elaborată metodologia aprobată de către Consiliu (de ex. organul executiv).	Pentru scopul normei juridice nu este relevant cine elaborează metodologia, ci competența consiliului de a aproba această metodologie. În ultimă instanță, având în vedere competența consiliului de a proba o astfel de metodologie, Consiliul trebuie să asigure finalitatea acestui proces și a scopului normei, inclusiv prin asigurarea elaborării actului pe care trebuie să-l aprobe. Nu este exclusă și se încurajează colaborarea/consultarea cu alte organe și persoane în procesul elaborării.
	45.	Cu referire la Nota informativă la proiectul legii, în opinia noastră, conținutul acesteia nu oferă informații suficiente despre scopul, obiectivele și justificarea legii, astfel per ansamblu fiind vagă și puțin informativă. În acest sens, menționăm că Nota urmează să conțină explicații mai detaliate privind integrarea noilor modificări din proiectul de lege în cadrul legislativ existent. Subsecvent, urmează a fi ajustată argumentarea necesității propunerilor de modificare a actelor normative din proiectul de lege, iar conținutul Notei informative în calitate de instrument esențial pentru înțelegerea completă a unui proiect de lege, urmează a fi ajustat.	Se acceptă.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale (nr. 19/3592 din 08.07.2024)	46.	Comunică susținerea acestuia cu următoarele propuneri: La art. VI - Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, alin.2), lit.d) se modifică și se expune în următoarea redacție: „d) în definiția noțiunii „performanță” textul „/instituțiilor” se modifică cu textul „și instituțiilor publice”, iar cuvântul „bugetare” se exclude.” În acest sens menționăm că statutul unei instituții publice diferă de cel a unei instituții bugetare. Or, în cazul în care autorul proiectului examinat își propune să reglementeze în Legea instituțiilor publice situația în care instituția publică să devină instituție bugetară din subordinea autorității publice centrale/locale, cu un cod separat conform Clasificației bugetare, atunci textul în redacția actuală urmează a fi reformulat. În Tabelul comparativ, la Nr. crt. VI. Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, în coloana „Prevederea după modificare”, la noțiunea „performanță” se	Se acceptă parțial. La propunerea ministerului finanțelor, noțiunea „performanță” se modifică și va avea următorul cuprins: „performanță - rezultat preconizat și obținut al implementării programelor, obiectivelor ca volum de servicii prestate și ca eficiență a utilizării resurselor bugetare;”;

		excluce cuvântul „bugetară”, din aceleași considerente menționate mai sus.	
Ministerul Mediului (nr.13-05/1977 din 15.07.2024)	47.	La art. XI, alin.(3) din proiectul legii, cu referire la articolul 17 alineatul (2), litera g) din Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, subliniem faptul că controlul de stat în domeniul mediului, este unul la fel de important ca și domeniile menționate în noile prevederi, iar Inspectoratul pentru Protecția Mediului, conform Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător este unica instituție cu drept de control în domeniul mediului în Republica Moldova. În aceste condiții, considerăm necesar, de a include în prevederile noului articol și personalul din autoritatea responsabilă de supravegherea și controlul de stat în domeniul mediului.	Precizare. Dispozițiile privind modificarea Legii nr.270/2018 au fost excluse din proiect.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (nr. 21-3791 din 18.07.2024)	48.	Prin proiectul de lege vizat se propune modificarea a 11 legi în vederea consolidării capacităților sistemului administrației publice, din perspectiva organizării și funcționării eficiente a autorităților/instituțiilor publice, îmbunătățirii serviciilor publice prestate și derulării reformei administrației publice centrale, conform angajamentelor asumate prin Strategia de reformă a administrației publice a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030. În context, la Art.XI, ce vizează modificări la Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, considerăm a priori completarea actului normativ cu prevederi care să consolideze capacitățile administrative ale Biroului de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi - autoritate administrativă centrală, aflată în subordinea Guvernului, desemnată să organizeze investigații tehnice privind siguranța cu scopul de a determina cauzele și circumstanțele în care s-au produs evenimentele în transport și de a emite recomandări privind siguranța. Astfel, la art.10 alin.(3), după cuvintele „a directorului Autorității Aeronautice Civile” se va completa inclusiv cu cuvintele „a directorului Biroului de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi”. Totodată, la art.17 alin.(2) lit.g), după textul „feroviar și naval,” se va completa cu textul „în domeniul investigării accidentelor și incidentelor în transporturi,”. Modificările propuse sunt determinate de lipsa de specialiști și	Precizare. Dispozițiile privind modificarea Legii nr. 270/2018 au fost excluse din proiect.

		necesitatea atragerii de cadre din domeniile de competență ale Biroului, autoritate administrativă centrală nou-creată. Respectiv, salariile neattractive (în comparație cu cele din ramură, inclusiv pe plan internațional) nu permit angajarea personalului calificat, fapt care creează premisele imposibilității asigurării exercitării pe deplin a atribuțiilor ce revin autorității publice, iar pe termen lung poate contribui la reducerea gradului de siguranță și impunerea unor restricții pe plan internațional.	
Ministerul Justiției (nr. 04/1-6920 din 22.07.2024)	49.	La forma actuală a proiectului, menționăm că textul acestuia este susceptibil de îmbunătățiri sub aspectul redactării și al respectării normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.	Se acceptă.
	50.	Art.I, prin care se propune modificarea Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, depășește obiectul de reglementare al prezentului proiect. Or, modificările actelor normative din prezentul proiect sunt conexe proiectului Legii privind instituțiile publice (observație valabilă și pentru art. XII). Astfel, normele menționate se vor omite din proiect.	Se acceptă. Dispozițiile Art. I au fost excluse din proiect.
	51.	Totodată, din punct de vedere redacțional, la art.12 alin. (1 ²) propus spre completare, cuvântul „persoane” urmează a fi substituit cu cuvântul „membri”, în vederea uniformizării terminologiei utilizate.	Precizare. Dispozițiile privind modificarea Legii nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală au fost excluse din proiect.
	52.	În partea ce ține de modificările propuse la art.II, considerăm oportun a fi păstrată varianta actuală a alin.(3) din art.307 din Codul civil, iar textul propus de către autor pentru alin.(3) să fie redat ca o completare a articolului. În varianta propusă în proiect, este exclus scopul principal pentru care se constituie o instituție publică, și anume, <u>desfășurarea activității care ține de realizarea scopurilor prevăzute de lege sau statut</u>, fiind specificat doar scopul subsidiar, desfășurarea activității economice. Mai mult, odată cu definirea sensului noțiunii „instituție publică” cuprins în redacția proiectului legii privind instituțiile publice (număr unic 542/CS/2024), ca fiind „persoană juridică de drept public, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia și <u>care nu desfășoară activitate comercială</u>”, coroborat la art.307 alin.(3) din Codul civil, nu este afectată interpretarea unei caracteristici de bază a activității acesteia	Precizare. Alin.(3) art.307 Cod civil se propune a fi modificat integral, deoarece este contrar conceptului promovat de LPI, care nu permite IP să desfășoare un spectru nedefinit de activități, inclusiv cele cu scop lucrativ, fiind limitată doar la atribuțiile stabilite în statut. Conform alin. (1) art. 2 LPI, „ Articolul 2. Instituția publică 1) <i>Instituția publică</i> este persoană juridică de drept public, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia sau de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe și care nu desfășoară activitate comercială în scopul obținerii profitului.

	categorii de persoane juridice de drept public – desfășurarea activității necomerciale (nonprofit).	Dreptul entității publice de a desfășura orice activitatea neinterzisă de lege, în limitele scopurilor prevăzute de lege sau statut, potrivit normei juridice cu caracter dispozitiv a alin.(3) art.307 Cod civil, nu corespunde cu principiile dreptului public aplicabil instituțiilor publice, conform cărora este permis doar ceea ce este prevăzut de lege, care, în câmpul de reglementare a atribuțiilor IP se caracterizează prin principiul specialității și limitării legale a competenței entității publice la atribuțiile stabilite în statutul IP. Conform alin. (2) și (3) din art.5 al proiectului LPI, „(2) Statutul instituției publice include cel puțin următoarele: fondatorul, sediul, denumirea instituției publice, domeniul de activitate, misiunea, funcțiile, atribuțiile și competența instituției publice, organele de conducere și modul de organizare și funcționare a acestora, drepturile, obligațiile și răspunderea organelor de conducere, sursele de finanțare și modul de administrare a acestora, conținutul și procedura de raportare către fondator. (3) Statutul instituției publice poate conține și alte prevederi specifice instituției publice, care nu contravin actelor normative.”.
53.	La art.V (modificarea Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate), la art.14 alin.(1), amendamentul privind excluderea autorităților administrative din subordinea ministerelor cu forma de organizare juridică de servicii de stat, nu ține de obiectul reglementat de prezentul proiect de lege. Supletiv, remarcăm faptul că argumentele invocate de către autor nu sunt clar formulate, respectiv, lasă anumite aspecte neprecizate și pasibile interpretărilor multiple. Or, prin prisma informațiilor din nota informativă, se creează impresia privind concepția autorului potrivit căreia, serviciul de stat s-ar regăsi în semnificația agenției, ca autoritate administrativă din subordinea ministerelor. În acest caz, nu este prevăzut și precizat dacă forma de organizare juridică, spre exemplu, a Serviciului Fiscal de Stat sau Serviciului Vamal se modifică.	Precizare. În contextul art.3 LPI, instituția publică <u>nu poate realiza activități care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, implicit IP nu este în drept să presteze servicii publice administrative</u>, acestea fiind excluse din definiția serviciilor publice prestate de IP avute în vedere de proiectul legii privind instituțiile publice. Potrivit art. 14 al Legii nr. 98/2012: „(4) Serviciul de stat este o structură organizațională separată în sistemul administrativ al unui minister, care se constituie <u>pentru prestarea serviciilor publice administrative (de înregistrare de stat, de eliberare a actelor necesare pentru inițierea și/sau desfășurarea afacerii și în alte domenii).</u>”. Prin urmare, serviciile publice administrative, <i>realizate în regim de putere publică</i> de prestatorul de servicii publice conform Legii nr.234/2021, nu pot fi prestate de IP și vor

			putea fi prestate de agenții. Agențiile vor prelua această funcție de la serviciile de stat, simplificând în așa mod distincția nejustificată dintre cele două tipuri de autorități administrative subordonate ministerului și reducând structura acestora de la 3 la 2 tipuri (agenții și inspectorate). În ceea ce privește Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal, relevăm că funcțiile de administrare fiscală în România, de exemplu, sunt realizate de ANAF (Agenția Națională de Administrare Fiscală), agenție din subordinea Ministerului Finanțelor din țara vecină. În mod similar sunt aplicabile aceleași raționamente și în privința Serviciului Vamal din subordinea Ministerului Finanțelor, care gestionează o sferă de activitate aflată în domeniul de responsabilitate al Ministerului Finanțelor. Reorganizarea de acest fel nu modifică statutul serviciilor de autorități administrative din subordinea ministerelor și contribuie la consolidarea structurii administrației publice.
54.	La art. IX, semnalăm că modificarea art.7 lit. d) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, vine în dezacord cu prevederile art.107 alin.(2) din Constituție, potrivit cărora „În scopul conducerii, coordonării și exercitării controlului în domeniul organizării economiei și în alte domenii care nu intră nemijlocit în atribuțiile ministerelor, se înființează, în condițiile legii, și alte autorități administrative.”. Prin urmare, textul „într-un domeniu de activitate care nu intră în competența nemijlocită a ministerelor”, propus spre excludere, derivă din prevederile constituționale și nu poate fi amendat/exclus.		Se acceptă. Art. IX a fost exclus din proiect.
55.	Pe lângă cele evocate mai sus, complementar la art. XII alin. (1) atenționăm că nu reglementează suficient procesul prin care vor fi ocupate funcțiile publice de conducere.		Precizare. Conținutul Art. XII a fost exclus din proiect,
	Potrivit proiectului, funcțiile de conducere se vor ocupa prin concurs sau promovare. Astfel, nu este stabilit termenul în care urmează a fi desfășurat concursul, cum vor activa persoanele care la moment dețin funcții de conducere până la desfășurarea concursului, precum și cum se va acționa în privința persoanelor care anterior au fost angajate în cadrul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină, dar nu au câștigat concursul (în condițiile în		

		care concursul organizat în conformitate cu Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public este public, și poate aplica orice persoană eligibilă potrivit legii menționate). În acest context, considerăm oportun a fi completată norma în cauză potrivit celor enunțate.	
	56.	La art. XIII nu este clar la care punctul 3 se face referire, astfel se va preciza de către autor.	Precizare. Textul a fost modificat, or legea integral va intra în vigoare la o singură dată, concomitent cu intrarea în vigoare a LPI: „Art. XIII – Dispoziții finale și tranzitorii (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2027. (2) Guvernul, până la data intrării în vigoare a prezentei legi va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege. (3) Rapoartele periodice ale instituțiilor publice, prezentate Ministerului Finanțelor conform articolului 20 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, vizează perioadele de gestiune începând cu anul 2027.”.
Ministerul Finanțelor (nr. 06/4-03/17/1135 din 18.07.2024)	57.	Art.I – referitor la art.12 din Legea nr.1585/1998 pct.1) – la alin.(1), după cuvântul „administrează” de completat cu cuvintele „sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală”;	Precizare. Art. I a fost exclus din proiect.
	58.	pct.2) – alin.(1 ²), în final de completat cu textul „Președintele Consiliului de Administrație este numit de către Guvern.”;	Precizare. Art. I a fost exclus din proiect.
	59.	de completat cu punctul 3) cu următorul cuprins: „3) la articolul 5 alin.(1) lit.g), cuvintele „de sine stătător,” se exclud.”.	Precizare. Art. I a fost exclus din proiect.
	60.	Art.II – referitor la art.307 din Codul civil nr.1107/2002 pct.1) alin.(1) de expus în următoarea redacție: „(1) instituția publică - entitate de drept public, care potrivit actului normativ prin care a fost fondată, este finanțată de la bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv din venituri proprii sau integral din venituri proprii și care nu desfășoară activitate comercială.”	Nu se acceptă. Alin. (1) art.307 Cod civil va avea următorul cuprins: „(1) Instituția publică este persoană juridică de drept public care se constituie în baza unui act emis de autoritatea publică, care nu desfășoară activitate comercială și care este finanțată, integral sau parțial, de la bugetul acesteia din urmă.”. Noțiunea instituției publice astfel expusă la alin.(1) art.307 Cod civil nu contravine celei din LPI, după cum urmează: „Articolul 2. Instituția publică

			(1) Instituția publică este persoană juridică de drept public, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia sau de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe și care nu desfășoară activitate comercială în scopul obținerii profitului.”. Finanțarea exclusivă din venituri proprii a IP nu poate fi asigurată și este iluzorie, în condițiile în care alin. (2) art. 307 Cod civil dispune că, „(2) Fondatorul răspunde pentru obligațiile instituției publice în măsura în care patrimoniul acesteia nu este suficient pentru stingerea lor.”.
61.	pct.2) de expus în următoarea redacție: „alineatele (3)-(5) se abrogă.” pct.3) de exclus.		Se acceptă parțial. Alin.(3) a fost expus în redacție nouă: „(3) Instituția publică este în drept să desfășoare activitate comercială, care nu reprezintă o activitate de bază și permanentă, și doar în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor statutare.”, iar alineatele (4) și (5) se propune a fi abrogate.
62.	Art.III – referitor la Legea nr.397/2003, de expus în următoarea redacție: „La articolul 33 din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.384–395, art.612), cu modificările ulterioare, litera q), cuvintele „la autogestiune” se substituie cu cuvintele „finanțate integral din venituri proprii”.		Nu se acceptă. Finanțarea integrală din venituri proprii ale instituției publice – „autofinanțare” sau „autonomie financiară” nu poate fi garantată prin lege, ceea ce nici nu justifică o astfel de distincție care ar fi în esență o normă declarativă. Or, în cele din urmă, o instituție publică care nu-și poate asigura venituri proprii suficiente pentru desfășurarea activității și, eventual, investiții capitale sau alte cheltuieli majore/datorii, pune în sarcina fondatorului său aceste cheltuieli, or fondatorul acesteia răspunde subsecvent pentru obligațiile instituției publice. Conform alin. (2) art. 307 Cod civil: „(2) Fondatorul răspunde pentru obligațiile instituției publice în măsura în care patrimoniul acesteia nu este suficient pentru stingerea lor.”. Concomitent, conform alin. (1) al aceluiași articol, „(1) Instituția publică este persoană juridică de drept public care se constituie în baza unui act emis de autoritatea publică și care

		este finanțată, integral sau parțial, de la bugetul acesteia din urmă.”. Anexa nr.8 la Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr. 418/2023 conține o listă de 464 instituții publice la autogestiune ce primesc mijloace financiare de la bugetul public național, printre care și Instituția publică „Centrul Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC)”, Instituția publică „Institutul Național de Metrologie”, Instituția publică „Institutul de Standardizare din Moldova”, Instituția publică „Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului”, toate spitalele raionale, teritoriale și centrele de sănătate și alte instituții medico-sanitare. Constatăm, așadar, că distincția dintre cele două regimuri, între IP finanțate exclusiv din venituri proprii („autofinanțare”) și cele finanțate din bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv din venituri proprii și alte venituri neinterzise de lege, nu este una viabilă, or statul subvenționează IP „la autofinanțare” în unele cazuri cu 99% din totalul bugetului propriu. Nivelul subvențiilor pe care acestea le primesc s-a ridicat în 2021 la aproximativ 6 miliarde de lei, ceea ce înseamnă 2,6% din PIB sau 7,8% din cheltuielile publice, iar tendința este în creștere în bugetul anului 2022. Instituția bugetară este în drept să dispună de surse proprii de finanțare, inclusiv din prestarea serviciilor medicale, gestionate prin intermediul conturilor trezoreriale, iar în cazul în care legislația specială le permite gestionarea acestor surse în alt mod decât cel stabilit pentru instituțiile bugetare, se va aplica legislația specială. În același context sunt relevante și dispozițiile art. 62 alin. (9) al Legii nr. 181/2014, potrivit cărora: „Mijloacele financiare primite de la bugetele componente ale bugetului public național de către autoritățile/<u>instituțiile publice la autogestiune</u>, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni ai căror fondatori/acționari sînt <u>autoritățile publice centrale și locale</u>, în baza listei acestora aprobate în legea
--	--	--

		bugetară anuală, se gestionează prin contul unic trezorerial.”.
63.	Art.V – referitor la Legea nr.98/2012 pct.3) – referitor la art.15: de completat cu literele noi cu următorul cuprins: „lit.____) la alin.(4), cuvintele „, nomenclatorul serviciilor și cuantumul tarifelor” se exclud; lit.____) (4¹) Nomenclatorul serviciilor prestate persoanelor fizice și juridice de către autoritățile administrative și cuantumul tarifelor acestor servicii, estimat în baza metodologiei de calculare a tarifelor aprobat de Guvern, se stabilesc de către autoritatea ierarhic superioară/fondatorul acestora, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.”. Modificarea are drept scop debirocratizarea și descentralizarea procesului decizional în baza principiilor unice de formare a tarifelor.	Se acceptă.
64.	pct.4) – referitor la art.17 de completat cu literele noi cu următorul cuprins: „lit.____) la alin.(4), cuvintele „, nomenclatorul serviciilor și cuantumul tarifelor” se exclud; lit.____) (41) Nomenclatorul serviciilor prestate persoanelor fizice și juridice de către alte autorități administrative centrale și cuantumul tarifelor acestor servicii, estimat în baza metodologiei de calculare a tarifelor aprobat de Guvern, se stabilesc de către autoritatea ierarhic superioară/fondatorul acestora.”.	Nu se acceptă. Propunerea nu se acceptă, or pentru aceste autorități administrative organul ierarhic superior este Guvernul, deci dispozițiile propuse nu vor schimba soluția juridică.
65.	Art.VI – referitor la Legea nr.181/2014 pct.1) de expus în următoarea redacție: „La art.2, cuvintele „la autogestiuune” se substituie cu cuvintele „finanțate integral din venituri proprii”.	Nu se acceptă. <i>A se vedea raționamentele expuse la crt.nr.40, 60 și 62 din sinteză.</i>
66.	pct.2) – referitor la art.3: la lit.b), noțiunea <i>instituție publică</i> de expus în următoarea redacție: <i>instituție publică</i> - entitate de drept public, care potrivit actului normativ prin care a fost fondată, este finanțată de la bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv din venituri proprii sau este finanțată integral din venituri proprii și care nu desfășoară activitate comercială. În sensul legii, instituția publică	Se acceptă parțial. <i>A se vedea raționamentele expuse la crt.nr.12 din sinteză.</i>

	finanțată de la bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv din venituri proprii, are statut de instituție bugetară;	
67.	lit.c) de expus în următoarea redacție: „noțiunea <i>monitoring financiar</i> va avea următorul cuprins: <i>monitoring financiar</i> – proces de selectare, prelucrare și analiză a indicatorilor activității economico-financiare a instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii, a întreprinderilor de stat/municipale și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public;”;	Se acceptă parțial. Considerăm că monitoringul financiar trebuie aplicat în raport cu toate IP și trebuie să se extindă și în privința rapoartelor privind implementarea programelor în conformitate cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați. În consecință, se propune modificarea noțiunii „monitoring financiar” după cum urmează: b) la noțiunea „ <i>monitoring financiar</i> ”, cuvintele „autorităților/instituțiilor publice la autogestiuine” se substituie cu cuvintele „instituțiilor publice” și se completează cu textul „ , precum și a rapoartelor privind implementarea programelor în conformitate cu obiectivele și indicatorii de performanță asumați”;
68.	lit. d) de expus în următoarea redacție: „d) noțiune <i>performanță</i> va avea următorul cuprins: <i>performanță</i> - rezultat preconizat și obținut al implementării programelor, obiectivelor ca volum de servicii prestate și ca eficiență a utilizării resurselor bugetare;”;	Se acceptă.
69.	pct.3) – referitor la art.21: lit.a) de expus în următoarea redacție: „se completează cu lit.a ¹) cu următorul cuprins: a ¹) asigură organizarea planificării, executării, evidenței contabile și raportării a bugetelor în cadrul instituțiilor publice în care exercită funcția de fondator:”;	Nu se acceptă. Urmare a modificării propuse la lit. a), aceasta va avea următorul cuprins: „(1) În domeniul finanțelor publice, autoritățile publice centrale au următoarele competențe și responsabilități de bază: a) organizează sistemele de planificare, executare, evidență contabilă și raportare a bugetului în cadrul autorității publice respective și asigură funcționarea corectă a unor asemenea sisteme în cadrul autorităților administrative din subordine și în cadrul instituțiilor publice în care exercită funcțiile de fondator”. În așa mod rolul de asigurare a funcționării sistemelor de planificare, executare, evidență contabilă și raportare a bugetului în cadrul autorităților administrative din subordine și în cadrul instituțiilor publice în care exercită funcțiile de fondator va fi exercitat de autoritățile publice centrale ierarhic superioare.

	70.	lit.b) de exclus, deoarece sensul prevederilor lit.d) din alin.(1) al art.21 este că autoritatea publică centrală responsabilă de sector asigură repartizarea limitei de cheltuieli sectoriale altor autorități publice centrale care fac parte din un anumit sector;	Nu se acceptă. Proiectul propune modificarea lit.d) în comun cu lit.g) alin.(1) art.21 al Legii nr.181/2014, care trebuie analizate prin coroborarea celor două norme. Scopul este de a reglementa faptul că, în domeniul finanțelor publice, autoritățile publice centrale d) asigură repartizarea limitei sectoriale de cheltuieli pe bugetele componente ale bugetului public național, pe autorități administrative centrale și pe instituții publice, în cadrul sectorului de care este responsabil și g) asigură repartizarea și aprobă limitele de alocații bugetare anuale și indicatorii de performanță pentru autoritățile administrative din subordine și instituțiile publice în care exercită, în numele statului, funcțiile de fondator, precum și monitorizează performanțele financiare și nefinanciare ale acestora. Distincția este că se urmărește repartizarea limitei sectoriale de cheltuieli pe autorități administrative centrale și pe instituții publice, în cadrul sectorului de care este responsabilă autoritatea publică centrală, și nu pe orizontală pe autorități publice centrale, în cadrul sectorului de care este responsabil. Repartizarea limitei sectoriale de cheltuieli se realizează în cadrul sectorului de care este responsabilă autoritatea publică centrală, pentru autoritățile administrative centrale și pentru instituțiile publice din cadrul acestui sector. Ulterior, autoritatea publică centrală asigură repartizarea alocațiilor bugetare anuale, conform limitelor bugetare aprobate, pentru autoritățile administrative din subordine și instituțiile publice în care exercită, în numele statului, funcțiile de fondator, precum și monitorizează performanțele financiare și nefinanciare ale acestora, conform indicatorilor de performanță. Așadar, repartizarea alocațiilor pentru autoritățile administrative centrale și pentru instituțiile publice din cadrul acestui sector rezultă din limitele sectoriale de cheltuieli pe autorități administrative centrale și pe instituții publice repartizate în temeiul lit. d) art. 21.
--	-----	--	---

			În mod identic, Ministerul Finanțelor propune modificarea lit. d) și g) art. 21 al Legii nr. 181/2014 prin proiectul de lege privind îmbunătățirea managementului finanțelor publice.
71.	lit.c) de exclus. Prin instituțiile din subordine se includ toate instituțiile bugetare, fără a fi necesar de indicat autoritățile administrative din subordine și instituțiile publice pentru care se propune statut de instituție bugetară;		Nu se acceptă. Terminologic și sub aspect al statutului juridic, instituția publică și autoritățile administrative reprezintă forme distincte ale entităților de drept public.
72.	lit.d) de expus în următoarea redacție: „j) asigură monitoringul financiar, supraveghează activitatea și eficiența utilizării patrimoniului instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii în care exercită funcțiile de fondator, precum și a întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat;.		Se acceptă parțial. b) La lit. j) textul „asigură supravegherea activității și eficiența utilizării patrimoniului instituțiilor publice la autogestiune pentru care au calitatea de fondator” se substituie cu textul „efectuează monitoringul financiar, supraveghează activitatea și eficiența utilizării patrimoniului instituțiilor publice în care exercită, în numele statului, funcțiile de fondator”. De asemenea, în scop de corelare a prevederilor Legii nr.181/2014 în ceea ce privește competența autorităților publice în efectuarea monitoringului financiar, proiectul cadrului conex LPI a fost completat la articolul 76 cu următoarele modificări: „7) La articolul 76: a) alineatul (1), cuvintele „autorităților publice la autogestiune,” se exclud; b) alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins: „(2) Organele centrale de specialitate ale administrației publice și alte autorități administrative asigură monitoringul financiar și supravegherea activității, precum și eficiența utilizării patrimoniului a instituțiilor publice care activează în domeniul de competență sau în care exercită funcțiile de fondator.”; c) la alineatul (3), cuvintele „financiar al” se substituie cu cuvintele „financiar și supravegherea”, iar cuvintele „la autogestiune” se exclud”; d) alineatul (4), cuvintele „autorităților publice la autogestiune” se substituie cu cuvintele „instituțiilor publice.”;
73.	pct.4) – referitor la art.24, de expus în următoarea redacție: „la art.24 alin.(1), lit.g) va avea următorul cuprins:		Se acceptă parțial.

	g) asigură monitoringul financiar, supraveghează activitatea și eficiența utilizării patrimoniului instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii în care exercită funcțiile de fondator, al întreprinderilor municipale și al societăților comerciale în care autoritățile administrației publice locale exercită funcția de fondator sau dețin cota majoritară în capital social;”	La art.24 alin. (1) lit. g) se modifică și va avea următorul cuprins: „g) <i>efectuează</i> monitoringul financiar, supraveghează activitatea și eficiența utilizării patrimoniului instituțiilor publice, al întreprinderilor municipale și al societăților comerciale în care autoritățile administrației publice locale exercită funcția de fondator sau dețin cota majoritară în capital social;”.
74.	de completat cu punctele noi cu următorul cuprins: „__) art.43: alin.(2) vor avea următorul cuprins: (2) Guvernul aprobă metodologia de calculare a tarifelor la lucrările și serviciile contra plată și/sau prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare și instituțiile publice. se completează cu un alineat cu următorul cuprins: (2 ¹) Nomenclatorul serviciilor prestate persoanelor fizice și juridice de către alte autorități administrative centrale și quantumul tarifelor acestor servicii, estimat în baza metodologiei de calculare a tarifelor aprobată de Guvern, se stabilesc de către autoritatea ierarhic superioară/fondatorul acestora.”.	Se acceptă parțial. La articolul 43: a) alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins: „(2) Guvernul aprobă metodologia de calculare a tarifelor la lucrările și serviciile contra plată prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare. b) se completează cu un alineat nou cu următorul cuprins: „(2 ¹) Nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată efectuate și/sau prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare și mărirea tarifelor la lucrări și servicii, estimat în baza metodologiei de calculare a tarifelor aprobată de Guvern, se stabilesc de către autoritatea ierarhic superioară/fondatorul acestora sau, după caz, de către autoritățile administrației publice locale, în funcție de bugetul de la care se finanțează autoritatea/instituția bugetară, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.”.
75.	pct.5) – referitor la art.76, de expus în următoarea redacție: „5) Articolul 76: la alin.(1), cuvântul „autogestiune” se substituie cu cuvintele „finanțate integral din venituri proprii; la alin.(2), cuvintele „la autogestiune” se exclud; la alin.(3), cuvintele „la autogestiune” se substituie cu cuvintele „finanțate integral din venituri proprii”; la alin.(4), cuvintele „la autogestiune” se substituie cu cuvintele „finanțate integral din venituri proprii”;	Se acceptă parțial. Articolul 76 a fost redactat după cum urmează: „7) La articolul 76: a) alineatul (1) se completează cu următorul enunț: „Autoritățile administrative centrale efectuează monitoringul financiar al activității instituțiilor publice în care exercită funcția de fondator.”; b) alineatul (4), cuvântul „autorităților” se substituie cu textul „autorităților/instituțiilor”.”
76.	pct.6) – referitor la art.78 de expus în următoarea redacție: „6) la art.78 alin.(3) lit.b), cuvintele „la autogestiune” se substituie	Nu se acceptă.

	cu cuvintele „finanțate integral din venituri proprii”.	Conform sbp. 1) art. VIII: „1) În tot cuprinsul legii cuvintele „la autogestiune” se exclud.”.
77.	De completat articolul VI cu următoarele prevederi: „) la art.62 alin.(9), cuvintele „la autogestiune” se exclud;	Nu se acceptă. <i>A se vedea raționamentele expuse la crt.nr.76 din sinteză.</i>
78.	__) la art.75 lit.a), cuvintele „la autogestiune” se substituie cu cuvintele „finanțate integral din venituri proprii în care autoritățile administratei publice centrale exercită funcțiile de fondator”.	Nu se acceptă. <i>A se vedea raționamentele expuse la crt.nr.76 din sinteză.</i>
79.	Se propune de completat proiectul de lege cu articolele privind modificarea <i>Codului electoral nr.325/2022</i> : La articolul 53 alineatul (5) litera f), cuvintele „la autogestiune”, de exclud; Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr.489/1999: Articolul 1: noțiunea <i>autoritate/instituție publică la autogestiune</i> de abrogat;	Se acceptă.
80.	de completat cu noțiunea instituție publică cu următorul cuprins: <i>„instituția publică</i> - entitate de drept public, care potrivit actului normativ prin care a fost fondată, este finanțată de la bugetele componente ale bugetului public național, inclusiv venituri proprii sau este finanțată integral din venituri proprii și care nu desfășoară activitate comercială”;	Se acceptă parțial. <i>A se vedea raționamentele expuse la crt.nr.12 din sinteză.</i>
81.	în anexa nr.1 „Categoriile de plătitori și de asigurați, tarifele și termenele de virare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii”, la categoria de plătitori și de asigurați 1.1 și 1.2 din coloana 2, cuvintele „la autogestiune” de exclus.	Se acceptă parțial. În anexa nr.1 „Categoriile de plătitori și de asigurați, tarifele și termenele de virare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii”, la categoria de plătitori și de asigurați 1.1 și 1.2, din coloana 2, textul „și autorităților/ instituțiilor publice la autogestiune” se exclude.
82.	Legea privind delimitarea proprietății publice nr.29/2018: La articolul 5 alin.(4) litera a), la articolul 8 și articolul 9 alin.(2) litera k), cuvintele „cu autogestiune” de exclus”; La articolul 7, cuvintele „cu autogestiune ale statului” de exclus”.	Se acceptă parțial. „Art. XII – Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.142–148, art. 279), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1) La articolul 5 alineatul (4) litera a), textul „de autoritățile/instituțiile publice cu autogestiune,” se exclude; 2) La articolul 8 și articolul 9 alineatul (2) litera k), textul „/publice cu autogestiune” se exclude.
83.	Legea cu privire la Serviciul Vamal nr.302/2017: La articolul 9 litera e), cuvintele „conform principiului de	Se acceptă.

		autogestiune” de exclus.	În rezultat, regimul de finanțare a instituțiilor publice create la propunerea Serviciului Vamal va fi determinat de LPI, conform regulii generale instituite pentru IP – în dependență de sursa de finanțare.
	84.	Legii controlul financiar public intern nr.229/2010: La articolul 2 și la articolul 3, cuvintele „la autogestiune” de exclus.	Se acceptă parțial. Art. VI – Legea nr.229/2010 privind controlul financiar public intern (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 86–92, art. 140), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1) La articolul 2 textul „autorităților/instituțiilor publice la autogestiune,” se exclude; 2) La articolul 3, din noțiunea „ <i>entitate publică</i> ” textul „autoritate/instituție publică la autogestiune,” se exclude.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (nr. 2024PLP-2310 din 23.07.2024)	85.	Comunică lipsa propunerilor și obiecțiilor.	Se ia act.
Congresul Autorităților Locale din Moldova (nr.272 din 26.07.2024)	86.	Privind Art. I din Proiect (art. 12 din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală). Este incert statutul acestei entități în contextul intenției de a face claritate în structurile de la nivelul administrației publice centrale. Pe de o parte denumirea de „Companie” este mai apropiată de o structură comercială cu capital integral de stat, dar nu de autoritate administrativă centrală, pe de altă parte o autoritate administrativă ca o categorie de autorități publice nu poate avea Consiliul de Administrație structură specifică organizațiilor comerciale/lucrative, instituții, etc.	Precizare. Art. I a fost exclus din proiect.
	87.	La Art. II din Proiect (privind alineatul (5) din articolul 307 din Codul civil al Republicii Moldova, nr. 1107/2002). Excluderea alineatului (5) din articol creează și mai multe incertitudini privind posibilitatea instituției publice de a crea structuri cu scop lucrativ pentru asigurarea sarcinilor statutare, fapt rămas incert și în proiectul Legii privind instituțiile publice. Se propune revizuirea acestora pentru a da claritate.	Precizare. În mod normal producția și vânzarea de bunuri private trebuie să țină numai de economia reală (privată în primul rând sau de stat – întreprindere de stat). Ceea ce ar trebui să producă/comercializeze o instituție publică sunt servicii publice, adică bunuri publice. În acest context, alin.(3)–(5) art.307 Codul civil prevede următoarele:

		„(3) Instituția publică este în drept să desfășoare activitatea neinterzisă de lege, care ține de realizarea scopurilor prevăzute de lege sau statut. (4) Activitatea care, conform legii, este supusă licențierii poate fi practică de instituția publică doar după obținerea licenței, dacă legea nu prevede altfel. (5) Pentru desfășurarea activității de întreprinzător care nu rezultă nemijlocit din scopul prevăzut în statut, instituția publică poate constitui, singură sau împreună cu alte persoane juridice de drept public, societăți cu răspundere limitată sau societăți pe acțiuni. Instituția publică poate constitui societăți cu răspundere limitată sau societăți pe acțiuni împreună cu persoane juridice de drept privat în condițiile legislației privind parteneriatul public-privat.”. Aceste norme juridice nu corespund competențelor și funcțiilor exprese speciale atribuite instituției publice conform Legii privind instituțiile publice, de aceea instituția publică conform principiului specialității nu este în drept să desfășoare decât activitățile corespunzătoare competenței și atribuțiilor sale, corespunzător scopurilor statutare. În domeniul public al dreptului principiul este invers celui privat, deoarece se permite doar ceea ce este expres stabilit și nu ceea ce este interzis. Prin urmare, prin proiectul de lege privind modificarea unor acte normative conexe legii instituțiilor publice se propune modificarea alin. (3) și abrogarea alin. (4) și (5) art. 307 Cod civil, astfel încât să fie lăsată reglementarea domeniilor de activitate și a competențelor instituției publice în limitele care rezultă din legea instituțiilor publice și cele impuse prin statut. Din aceleași considerentele nu se mai justifică desfășurarea activităților de întreprinzător, or reglementarea prin autorizare este aplicabilă doar activității de întreprinzător conform Legii nr.160/2011, iar pentru desfășurarea activităților economice drept activitate de bază statul și unitățile administrativ teritoriale sunt în drept să fondeze societăți comerciale.
88.	La Art. IV din Proiect (privind articolul 3 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a	Nu se acceptă.

	întreprinzătorilor individual) nu este clară procedura de luare la evidență a persoanelor juridice de drept public, care trebuie să fie una transparentă, reglementată în lege, și să nu reprezinte o povară birocratică pentru entitățile publice, inclusiv la nivel local. Se propune ca prevederile cheie să fie expuse în lege, dar nu dând un caracter primar unor prevederi normative guvernamentale.	Unul din obiective specifice ale proiectului LPI și a cadrului conex LPI este reconsiderarea reglementărilor ce prevăd obligativitatea supunerii instituțiilor publice la autogestiune procedurii de înregistrare de stat. În acest context, se recomandă aplicarea mecanismului luării acestora în evidență de stat, similar organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autorităților administrației publice locale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și a autorităților administrației publice locale. Instituțiile publice nu vor fi supuse înregistrării de stat, conform Legii nr. 220/2007, ci vor fi supuse evidenței de stat conform Regulamentului aprobat de Guvern, conform Hotărârii Guvernului nr.1004/2006, care va fi ulterior modificată în vederea asigurării implementării acestei noi soluții legale. În acest context, se constată că procedura de înregistrare de stat a instituțiilor publice, în condițiile Legii nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, este una pur formală, entitățile respective fiind obligate să suporte, nejustificat, cheltuieli aferente procedurii de înregistrare, taxele respective fiind similare celor percepute de la persoanele juridice de drept privat și constituind o sursă de venit al altei instituții publice – Agenția Servicii Publice.
89.	Art.V din Proiect (Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate). Nu vedem raționalitatea excluderii unui element important, cu caracteristici intermediare dintre o agenție și un inspectorat de stat, cum ar fi serviciile de stat, conform pct. 2) din articol (art.14 din Legea nr.98/2012). Autorii consideră că activitățile respective ar urma să fie transmise instituțiilor publice, deși acest lucru nu ar fi necesar, inclusiv va necesita cheltuieli suplimentare inutile de reorganizare (schimbarea tuturor elementelor, rechizitelor, etc.). De exemplu, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal îmbină servicii acordate agenților economici și	Nu se acceptă. <i>A se vedea raționamentele expuse la crt.nr.53 din sinteză.</i>

	altor contribuabili, cum ar fi serviciile publice de conformare voluntară (destul de complexe), cu activități de control și supraveghere. Acestea interacționează organic și nici cum serviciile respective nu pot fi transmise unei sau câteva instituții publice noi create. Respectiv propunem excluderea punctului respectiv din Proiect.	
90.	La fel punctul 3) - privind modificarea art. 15 alin. (3) din Legea nr. 98/2012, nu are sens, deoarece actele administrative sunt prerogativa autorităților publice, dar nu și a instituțiilor publice (a se vedea art. 10 și 12 din Codul administrativ al RM nr. 116/2018).	Se acceptă. Propunerea de modificare a art.15 alin.(3) din Legea nr.98/2012 a fost exclusă din proiect.
91.	La fel includerea prevederilor privind instituțiilor publice în Legea nr.98/2012 contravine regulilor tehnicii juridice, deoarece conținutul depășește denumirea legii în cauză, care se referă exclusiv la autoritățile publice care formează administrația publică centrală de specialitate.	Nu se acceptă. Legea nr.98/2012 nu reglementează IP, stabilind mai degrabă competența autorităților administrației publice centrale de a fonda IP și inserând o normă de trimitere la LPI.
92.	La fel pentru minister este suficient anularea sau suspendarea actului administrativ a organului ierarhic inferior, deoarece retragerea, revocarea sau modificarea este prerogativa autorității emitente, i.e. competente conform legii.	Se acceptă. <i>A se vedea raționamentele expuse la crt.nr.90 din sinteză.</i>
93.	La pct. 4) din lit. b) din Art. V la Proiect (art. 17 alin. (2) din Legea nr. 98/2012) reiterăm cele expuse la pct. 1 din Aviz privind consiliul de administrație.	Precizare. Dispoziția dată a fost exclusă din proiect.
94.	La Art. VI din Proiect (privind modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, nr.181/2014) noțiune de instituție publică din pct. 2) lit. b) trebuie să fie identică cu noțiunea din legea de bază, adică cuvintele „entitate de drept public” ar urma să fie înlocuite cu cuvintele „persoană juridică de drept public”.	Se acceptă parțial. <i>A se vedea raționamentele expuse la crt.nr.12 din sinteză.</i>
95.	La Art. XI din Proiect (privind modificarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar), nu este clară expunerea într-o nouă redacție a alineatului (2) din articolul 21 din Legea nr. 270/2018 – punctul 4) din Articol, unde conducătorul și conducătorul adjunct a fost discriminat față de ceilalți angajați fiind diminuat de la 100 la 50 % din salariul de bază mărimea premiului unic, în special acest lucru este valabil pentru unitățile bugetare la nivel local. Nota informativă la Proiect nu conține careva argumente. Prin urmare propunem excluderea punctului 4 din Art. XI din Proiect. La fel pct. 5) din Articolul	Precizare. Conținutul Art. XI privind modificarea Legii nr.270/2018 a fost exclus din proiect.

		respectiv este aplicat doar entităților centrale sau este aplicabilă și entităților la nivel local, redacția continuă să rămână incertă.	
CONFEDERAȚIA NAȚIONALĂ A SINDICATELOR DIN MOLDOVA (nr. 03-02/548 din 26.07.2024)	96.	La pct. 3 al art. XI din proiectul de lege (Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul), propunem completarea redacției propuse la art. 17, alin. (2), litera g), după cuvintele „în domeniul administrării și gestionării sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală” cu sintagma „și sistemului public de asigurări sociale, precum și de implementare a politicii în domeniul promovării ocupării forței de muncă și al migrației în scop de muncă.” pentru asigurarea aplicării uniforme și echitabile a condițiilor de salarizare în partea ce ține de mărimea sporului cu caracter specific pentru angajații din cadrul Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS) și Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM). Concomitent, atragem atenția că nota informativă la proiect, și anume pct. 10 al „Principalelor prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi” prevede acordarea sporurilor cu caracter specific în cuantum de 20%, atât pentru Compania Națională de Asigurări în Medicină (CNAM), cât și CNAS.	Precizare. Conținutul Art. XI privind modificarea Legii nr.270/2018 a fost exclus din proiect.
	97.	La pct. 6 al art. XI din proiectul de lege (Anexa 3, la tabelul 2, în Notele la Legea nr. 270/2018), propunem acordarea claselor de salarizare suplimentare inclusiv pentru funcțiile publice de execuție din cadrul ANOFM, care este autoritatea responsabilă pentru implementarea măsurilor de ocupare a forței de muncă, prevăzute de Legea nr. 302 din 26 octombrie 2023 pentru modificarea unor acte normative (piața forței de muncă). Considerăm că în lipsa unei motivări adecvate a personalului persistă un risc major că salariații din domeniu să demisioneze, iar locurile de muncă vacante să nu fie solicitate în pofida investițiilor efectuate în pregătirea profesională și dotarea tehnico-materială a structurilor ANOFM.	Precizare. Conținutul Art. XI privind modificarea Legii nr. 270/2018 a fost exclus din proiect.
	98.	Suplimentar, propunem modificarea art.10 al Legii bugetului de stat nr.418/2023, prin care să fie stabilită valoarea de referință de 2500 de lei și pentru personalul din cadrul CNAM și ANOFM.	Nu se acceptă. Nu sunt date privind bugetul suplimentar necesar pentru susținerea acestei propuneri, care ține mai degrabă de politica bugetar-fiscală elaborată și promovată de Ministerul Finanțelor. Suplimentar, propunerea este desuetă în legătură cu aprobarea și aplicarea Legii bugetare anuale pentru anul 2025.

Expertizare

Centrul Național Anticorupție (nr. 06/2/10413 din 25.06.2024)	99.	Potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass-mediei. În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări. Urmare celor expuse, solicităm condescendent expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.	Se acceptă.
Avizare și consultare publică repetată			
Autoritatea Națională de Integritate (nr. 07/1297 din 14.02.2025)	100.	Sustține proiectului de lege și comunică despre lipsa propunerilor și obiecțiilor.	Se ia act.
Curtea de Conturi (nr. 2/3-65-25 din 04.02.2025)	101.	Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Compania Națională de Asigurări în Medicină	102.	Reiterează opinia expusă în avizul nr. 01-02/4689 din 16.07.2024 privind nesusținerea modificărilor ce țin de excluderea conceptului de „autoritate la autogestiune”, care vor distorsiona sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală.	Precizare. Modificările în această parte au fost excluse din proiect.

(nr.01-02/576 din
10.02.2025)

Reforma sistemului de sănătate din Republica Moldova inițiată la 1 ianuarie 2004 a fost schimbarea radicală a principiilor de organizare și finanțare a sistemului ocrotirii sănătății, prin substituirea mecanismului centralizat de bugetare planificată, moștenit din perioada sovietică, cu un nou model de finanțare bazat pe principiul autonomiei financiare existent în majoritatea statelor europene, finanțat pe prime (contribuții) de asigurări medicale prin intermediul unei entități autonome și independente, în cazul Republicii Moldova - CNAM. Astfel, autonomia CNAM a fost instituită ca răspuns la colapsul sistemului de sănătate din perioada de tranziție, când modelul existent nu răspundea noilor realități. În urma studierii practicilor internaționale și adaptării acestora la contextul național, s-a implementat un model de autonomie instituțională care s-a dovedit eficient în stabilizarea și dezvoltarea sistemului de sănătate, asigurând o gestionare performantă și transparentă a resurselor.

Ca urmare a faptului instituirii autonomiei și principiului de autogestiune, Republica Moldova este recunoscută de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) drept exemplu de bună practică în finanțarea sistemului de sănătate prin asigurarea obligatorie de asistență medicală (AOAM), în condiții economice dificile. *Raportul de evaluare ex-post de impact a Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și a Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală* (<https://pas.md/ro/PAS/Studies/Details/385>), elaborat de către Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate în anul 2022, subliniază realizările majore ale reformei, printre care: implementarea principiului solidarității, crearea unui fond unic gestionat de CNAM, contractarea serviciilor medicale pe baze competitive, descentralizarea financiară și creșterea transparenței în administrarea resurselor. Aceste măsuri au contribuit la eficientizarea și stabilizarea sistemului de sănătate din Republica Moldova.

La cursurile anuale organizate de OMS privind finanțarea sistemului de sănătate pentru acoperirea universală, Republica Moldova este prezentată ca exemplu de bună practică, în special

pentru aplicarea principiului autonomiei. Acest principiu este ilustrat ca un model de funcționare sigură, fiind oferit drept studiu de caz pentru a arăta cum autonomia în organizarea și gestionarea finanțării sistemului de sănătate contribuie la eficiență și sustenabilitate.

Totodată, remarcăm că Strategia națională de sănătate „Sănătatea 2030”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 387/2023, prevede că CNAM a înregistrat progrese vizibile în ceea ce privește dimensiunea de transparență și responsabilizare.

În contextul în care aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană reprezintă un obiectiv strategic de importanță politică, economică și socială, avansarea pe parcursul integrării europene va constitui o prioritate absolută pentru activitatea CNAM, atât pe termen mediu, cât și lung. Adoptarea de către Republica Moldova a unui cadru legislativ conform standardelor și celor mai bune practici ale UE reprezintă un prim pas esențial în acest proces, creând baza necesară pentru dezvoltarea și implementarea reformelor.

Odată cu acest parcurs, CNAM va trebui să își asume responsabilități complexe, care nu se limitează doar la armonizarea legislației naționale cu cea europeană, ci includ și implementarea efectivă a noilor reglementări, gestionarea mecanismelor precum Cardul European de Asigurări de Sănătate, asigurarea asistenței medicale transfrontaliere, evaluarea tehnologiilor medicale și monitorizarea utilizării fondurilor.

În această ordine de idei, ținem să subliniem faptul că monitorizarea și verificarea volumului și calității serviciilor medicale prestate de instituțiile medicale, o atribuție deja asumată de CNAM prin implicarea medicilor experți ce utilizează metodologii de audit medical și alte tehnici, va dobândi o dimensiune suplimentară, prin integrarea noilor standarde europene și alinierea la cerințele sporite privind transparența și eficiența în utilizarea fondurilor publice. Aceste noi atribuții vor necesita o coordonare strânsă și resurse suplimentare pentru a asigura o implementare eficientă și sustenabilă.

O responsabilitate esențială va consta în aplicarea documentelor internaționale, inclusiv cele privind rambursarea

cheltuielilor ocazionate de acordarea serviciilor medicale și a altor prestații în condițiile respectivelor documente internaționale.

În ordinea dată, CNAM va deveni Punctul Național de Contact pentru asistența medicală transfrontalieră, întru implementarea *Directivei 2011/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2011 privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere*. Acest rol presupune responsabilități semnificative, inclusiv coordonarea fluxului de informații între beneficiari, prestatorii de servicii medicale și autoritățile similare din alte state membre, crearea unui sistem bine structurat pentru gestionarea cererilor de rambursare și monitorizare a conformității cu cerințele europene.

Implementarea Cardului European de Asigurări de Sănătate (CEAS), în conformitate cu *Regulamentul (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială și Regulamentul (CE) nr. 987/2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a acestuia*, va impune CNAM să asigure un management eficient al proceselor de emitere, utilizare și rambursare asociate cardului. Acest proces se va desfășura conform prevederilor *Deciziei nr. S6 din 22 decembrie 2009 și Deciziei Nr. S11 din 9 decembrie 2020*, care reglementează rambursările și înregistrările transfrontaliere. Responsabilitatea CNAM va include și prevenirea utilizării abuzive a fondurilor printr-un sistem robust de evidență și monitorizare.

Totodată, CNAM va trebui să asigure gestionarea cererilor legate de asistența medicală transfrontalieră, întru implementarea *Directivei 2011/24/UE*, inclusiv prin validarea documentelor, soluționarea situațiilor juridice complexe și oferirea sprijinului necesar beneficiarilor. Acest lucru va necesita o colaborare extinsă cu instituțiile similare din alte state și o comunicare eficientă pentru a asigura transparența și claritatea drepturilor cetățenilor.

În ceea ce privește Evaluarea Tehnologiilor Medicale (ETM), implementarea *Regulamentului (UE) 2021/1381 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 decembrie 2021 și Regulamentului (UE) 2021/2282 privind evaluarea tehnologiilor medicale, a normelor procedurale care vizează interacțiunea din cursul pregătirii și actualizării evaluărilor clinice comune ale*

medicamentelor de uz uman la nivelul Uniunii, schimbul de informații despre ele și participarea la ele, precum și a modelelor pentru respectivele evaluări clinice comune subliniază importanța realizării procesului ETM la nivel național. În acest context, CNAM va avea un rol central, fiind responsabilă de expertiza dosarului tehnic și întocmirea raportului ETM.

Totodată, CNAM va trebui să dezvolte metodologii avansate pentru evaluarea cost - eficienței, siguranței, impactului economic și bugetar pentru tehnologiile medicale examinate spre finanțare din mijloace publice, preluând bunele practici de ETM dezvoltate la nivel de UE. Cercetarea ETM este una complexă și multidisciplinară, subliniind necesitatea asigurării unui staff de experți/personal calificat pregătit în acest domeniu. Evaluările realizate vor constitui o bază solidă pentru susținerea deciziilor privind finanțarea și integrarea noilor tehnologii în sistemul de sănătate, asigurând astfel un impact semnificativ asupra accesibilității la serviciile medicale și eficientizarea cheltuielilor în acest scop.

La fel, până în 2030, în contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, atribuțiilor actuale ale CNAM li se vor adăuga responsabilități suplimentare, precum extinderea și adaptarea sistemelor informaționale pentru a asigura interoperabilitatea proceselor conform standardelor europene. Aceste sisteme urmează să gestioneze datele privind serviciile medicale, rambursările transfrontaliere și implementarea Cardului European de Asigurări de Sănătate. Noile sarcini includ integrarea mecanismelor transfrontaliere, dezvoltarea soluțiilor tehnologice specifice, adaptarea sistemelor pentru asigurarea interoperabilității cu sistemele UE și monitorizarea conformității cu reglementările europene.

Mai mult decât atât, pentru ca aceste sisteme să poată răspunde cerințelor sporite de transparență și eficiență, va fi necesară o colaborare strânsă între specialiștii în domeniul tehnologiilor informaționale și autoritățile de reglementare, pentru a asigura o integrare corespunzătoare a noilor standarde europene și a unei bune practici în ceea ce privește protecția datelor personale ale cetățenilor/pacienților.

		Experiența pandemiei COVID-19 a demonstrat fără echivoc că autonomia CNAM a fost un factor esențial în capacitatea sistemului de sănătate de a reacționa rapid și eficient la provocările fără precedent generate de criza sanitară. Având un mecanism decizional flexibil și independent, CNAM a putut aloca resurse financiare în mod operativ pentru achiziția de echipamente medicale, suplimentarea finanțării instituțiilor medico-sanitare, decontarea serviciilor medicale pentru pacienții afectați și implementarea unor măsuri de sprijin pentru personalul medical. Datorită acestei autonomii, s-au putut lua decizii imediate privind contractarea serviciilor suplimentare și gestionarea finanțării tratamentelor critice, evitând astfel întârzierile birocratice care ar fi afectat direct capacitatea sistemului de a răspunde în timp util. Într-un context centralizat, fără autonomie, fiecare decizie ar fi fost supusă unui lanț complex de aprobări, ceea ce ar fi întârziat reacția sistemului de sănătate și ar fi compromis accesul pacienților la tratamente salvatoare. Decizii prompte, axate pe autonomia instituțională, au fost asumate de către CNAM și în contextul războiului din Ucraina și crizei refugiaților, atunci când sistemul medical nu era pregătit pentru fluxul masiv de peste sute de mii de refugiați, fiind necesară identificarea rapidă a mecanismului de finanțare și a resurselor financiare suplimentare, negociind și semnând acorduri de finanțare nemijlocit cu partenerii de dezvoltare de circa 100 mil.lei. Eliminarea autonomiei CNAM, fără o soluție alternativă clară și eficientă, riscă să reducă capacitatea sistemului de sănătate de a răspunde prompt și eficient în situații de criză și chiar în gestionarea activității curente. Prin urmare, considerăm că proiectul trebuie revizuit fundamental, astfel încât să nu afecteze sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală.	
Ministerul Sănătății (nr. 21/588 din 19.02.2025)	103.	Urmare a analizei proiectului în cauză s-a constatat că acesta conține modificări la aceleași acte normative, care sunt supuse modificării și de proiectul de lege privind îmbunătățirea managementului finanțelor publice, cu <i>număr unic 48/MF/2025</i>, elaborat și promovat de Ministerul Finanțelor. Totodată este necesar de menționat că, prevederile articolelor supuse modificărilor diferă	Precizare. Modificările în această parte au fost excluse din proiect. Totodată, amendamentele preluate în proiectul de Lege privind îmbunătățirea managementului finanțelor publice, cu <i>număr unic 48/MF/2025</i>, vor fi ajustate în proces de avizare

		de la o un proiect la altul, respectiv acestea urmează a fi uniformizate.	și definitivare a acestuia, în corespundere cu proiectul în cauză număr unic 548/CS/2024.
104.		În același timp, atragem atenția asupra faptului că, se înregistrează o neconcordanță conceptuală între prevederile proiectului în cauză și prevederile proiectului de lege privind instituțiile publice cu <i>număr unic 542/CS/2024</i> , care prevede că modul de organizare și funcționare a instituțiilor publice din domeniul educației, cercetării, sănătății, social, al culturii (teatre, circuri și organizații concertistice, muzee, biblioteci), tineret, sport este reglementat distinct prin alte legi, decât Legea privind instituțiile publice (art. 1 alin. (2) din proiect).	Se acceptă. Proiectul a fost definitivat în corespundere cu proiectul cu număr unic 542/CS/2024.
105.		La Art. III - Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale: Reieșind din argumentele nominalizate mai jos, considerăm inoportună excluderea cuvintelor „ <i>la autogestiune</i> ” din art. 33 lit. q) al Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale.	Precizare. Modificările în această parte au fost excluse din proiect.
106.		La Art. VII - Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate: La art. 32 din proiect, după cuvintele „ <i>pot constitui instituții publice</i> ”, se completează cu textul „, , <i>autorități/instituții publice la autogestiune</i> ”.	Nu se acceptă. În procesul avizării repetate a proiectului Legii cu privire la modificarea unor acte normative (cadru normativ conex legii privind instituțiile publice), cu nr. unic 548/CS/2024, și urmare a ședinței comune cu Ministerul Finanțelor, s-a convenit că anumite prevederi ale acestui proiect, inclusiv cele referitoare la modificarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, să fie preluate și promovate de Ministerul Finanțelor, care a elaborat proiectul de Lege privind modificarea unor acte normative (ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice) care a fost examinat la ședința secretarilor generali din 03.02.2025 și remis spre avizare (număr unic 48/MF/2025). Potrivit acestui proiect de lege, conceptul de instituții publice la autogestiune este substituit cu cel de instituții publice finanțate exclusiv din venituri proprii, în sensul art. 43 al Legii nr. 181/2014. Regimul de finanțare a celor din urmă urmează a fi reglementat în contextul reformei managementului finanțelor publice, promovată de Ministerul Finanțelor.

	107. La Art. VIII - Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014: Prin excluderea noțiunii de <i>autoritate/instituție publică la autogestiune</i> din proiect nu este clar unde sunt atribuite instituțiile medico-sanitare publice, care activează în baza principiului de autogestiune și autofinanțare. Astfel, Ministerul Sănătății reiterează poziția expusă în avizul inițial și anume că, instituțiile medico-sanitare publice nu pot fi referite la instituții bugetare. Instituțiile medico-sanitare publice dispun de un regim juridic distinct de organizare, funcționare și finanțare, reglementat de legile din domeniul ocrotirii sănătății. Prin urmare, <i>Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală</i> reglementează principiile de organizare a sistemului AOAM, unul fiind <i>principiul autonomiei</i>, potrivit căruia sistemul AOAM se administrează de sine stătător, în baza legii, iar prestatorii de servicii medicale și farmaceutice care acordă asistență medicală și farmaceutică în sistemul respectiv activează pe principii de autofinanțare și non-profit. Totodată, menționăm că, potrivit art.7 al <i>Legii ocrotirii sănătății nr. 411/1995</i>, activitatea instituțiilor medico-sanitare publice încadrate în sistemul AOAM se desfășoară pe principiul de autofinanțare, de non-profit. Astfel, în prezent, activitatea sistemului de sănătate se bazează, în mare măsură, pe mecanisme economice ale relațiilor dintre furnizorul și cumpărătorul serviciilor medicale, bazate, potrivit prevederilor art. 7-72 din <i>Legea nr. 1585/1998</i>, pe relațiile contractuale dintre Compania Națională de Asigurări în Medicină și prestatorii de servicii medicale, care delimitează strict drepturile și obligațiile fiecărei părți. Mijloacele financiare ale instituției medico-sanitare publice provin în cea mai mare parte din fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală (în bază de contract de asistență medicală încheiat cu Compania Națională de Asigurări în Medicină sau cu agențiile ei teritoriale), care reprezintă cota preponderentă (87%) și din sursele bugetare, care reprezintă cota cea mai mică (4%), precum și din serviciile prestate contra plată, din donații, granturi și	Precizare. Modificările în această parte au fost excluse din proiect.
--	--	--

		sponsorizări, din alte surse financiare permise de legislație (art. 7 alin. (1) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995). Așadar, în ceea ce privește sursele de finanțare ale instituțiilor medico-sanitare publice și modul de gestionare a acestora, modul de stabilire a tarifelor pentru serviciile medicale prestate, acestea fac obiectul unor norme juridice speciale aplicabile domeniului specific de activitate a instituțiilor medico-sanitare publice.	
	108.	În același timp, în lista instituțiilor publice fondate de Ministerul Sănătății se regăsesc și Consiliul Național de Evaluarea și Acreditare în Sănătate (CNEAS) și Centrul pentru Achiziții Publice Centralizate în Sănătate (CAPCS). Acestea sunt <i>instituții publice</i> din sfera de competență a Ministerului Sănătății, care funcționează pe <i>principii de autogestiune și nonprofit</i>, iar bugetele acestora se formează din taxele obținute pentru evaluarea în scop de acreditare a prestatorilor de servicii medicale, în cazul CNEAS, și din taxele din valoarea pecuniară a fiecărui contract de achiziție semnat cu instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul AOAM, în cazul CAPCS. Astfel, definiția nouă a instituției publice – “persoană juridică de drept public, finanțată de la bugetul de stat/local prin intermediul fondatorului, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia și care nu desfășoară activitate comercială;” nu corespunde cu principiul de organizare a activității instituțiilor respective. Reieșind din cele menționate, considerăm și reiterăm, că în cazul instituțiilor medico-sanitare publice, precum și a celorlalte instituții publice din domeniu (CNEAS, CAPCS), urmează a fi păstrate regulile de elaborare și administrare specifice sistemului de sănătate, care să țină cont de obiectivele strategice ale acestuia.	Precizare. În ceea ce privește CNEAS și CAPS, aceste instituții publice vor fi incluse în procesul de evaluare conform alin. (4) art. 18 din proiectul legii privind instituțiile publice, număr unic 542/CS/2024, în vederea aprecierii corespunderii scopului, funcțiilor și activității acestora, prin prisma prevederilor prezentei legi. În măsura în care aceste instituții publice emit acte permissive sau exercită prerogative de putere publică, statutul juridic al acestora și actele de constituire urmează a fi reevaluate și, eventual, supuse modificării.
Casa Națională de Asigurări Sociale (nr. 2025 din 12.02.2025)	109.	Art. I, din proiect, privind modificarea Legii nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale se expune în următoarea redacție: „Art. 1 – Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.1–4, art.2), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	Precizare. Modificările în această parte au fost excluse din proiect.

		1) La articolul 1, noțiunea „<i>autoritate/instituție publică la autogestiune</i>” se substituie cu noțiunea „<i>instituție publică</i>” în următoarea redacție: „<i>instituție publică</i> – entitate de drept public, conform actelor de constituire, este finanțată de la bugetul de stat/local, inclusiv din venituri proprii sau integral din venituri proprii și care nu desfășoară activitate comercială. În sensul prezentei legi, instituția publică finanțată de la bugetul de stat/local, inclusiv din venituri proprii, are statut de instituție bugetară;” 2) În anexa nr.1 „Categoriile de plătitori și de asigurați, tarifele și termenele de virare a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii”, la categoria de plătitori și de asigurați 1.1 și 1.2, din coloana 2, textul „și autorităților/ instituțiilor publice la autogestiune” se substituie cu textul „instituțiilor publice”. Argumentare: Propunerea substituirii noțiunii de „autoritate/instituție publică la autogestiune” cu noțiunea „instituție publică” precum și a textului menționat din anexa nr. 1 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, se impune din considerentul că „instituțiile publice” ultimele urmează să cunoască la care categorie de plătitori de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat se atribuie, cât și tarifele pe care urmează să le aplice la calcularea și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat.	
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (nr. 17-463 din 12.02.2025)	110.	Proiectul de lege generează multiple semne de întrebare, în special cu privire la impactul asupra instituțiilor publice în care Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării are calitatea de fondator: Institutul de Standardizare din Moldova (ISM), Institutul Național de Metrologie (INM), Centrul Național de Acreditare (MOLDAC), Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA). În contextul modificărilor de la Art. I, III, VI, VIII, IX, XI, XII, XV, privind excluderea pe tot parcursul textului Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, dar și în celelalte acte legislative, a cuvintelor „la autogestiune”, se înțelege intenția autorului de a crea un cadru unic de reglementare și funcționare a sistemului administrației publice și înlăturarea însăși a conceptului de ”instituție publică la autogestiune”.	Precizare. Modificările în această parte au fost excluse din proiect

	În argumentarea poziției sale, în nota informativă, autorul aplicarea neuniformă a principiilor de „autogestiune în raport cu entitățile publice și faptul că lipsește o monitorizare și raportare completă, instituțiile autonome limitându-se doar la situațiile financiare și la rapoartele statistice”. Cu toate acestea, instituțiile publice aflate la autogestiune sunt o realitate, și urmează a fi examinate individual, din perspectiva necesității menținerii autonomiei acestora în vederea asigurării sustenabilității financiare a instituției. Fiind autonome, instituțiile pot adapta mai ușor programe și servicii oferite pentru a răspunde nevoilor societății, dependența de alocațiile bugetare fiind, în unele cazuri, foarte limitată. Prin urmare, autogestiunea reprezintă un model viabil și benefic pentru administrarea eficientă și adaptabilă a resurselor publice, care contribuie la o guvernare publică eficientă. La acest subiect, deficiențele legate de monitorizare și raportare (indicată de autor în nota informativă ca temei de intervenție) ar putea fi înlăturate prin revizuirea Hotărârii Guvernului nr. 56/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind monitoringul financiar al autorităților publice la autogestiune, aceasta din urmă având drept obiectiv evaluarea și analiza riscurilor bugetar-fiscale aferente activității economico-financiare, precum și analiza situației patrimoniale a autorităților publice la autogestiune.	
111.	Cu referire la nota informativă, considerăm că aceasta nu oferă informații suficiente despre scopul, obiectivele și justificarea legii, per ansamblu fiind vagă și puțin informativă. În acest sens, menționez că nota urmează să conțină explicații mai detaliate privind integrarea noilor modificări din proiectul de lege în cadrul legislativ existent. Subsecvent, urmează a fi ajustată argumentarea necesității propunerilor de modificare a actelor normative din proiectul de lege, iar conținutul notei informative în calitate de instrument esențial pentru înțelegerea completă a unui proiect de lege, urmează a fi ajustat.	Se acceptă. Nota informativă va fi definitivată în corespundere cu ultima versiune a proiectului de lege.
112.	Totodată, excluderea cuvintelor „la autogestiune” este în contradicție cu ideea/procesul de obținere de către ISM a statutului de membru cu drepturi depline la Comitetului European de	Precizare. Modificările în această parte au fost excluse din proiect.

	Standardizare (CEN) și a Comitetului European pentru Standardizarea Electrotehnică (CENELEC). Criteriile pentru obținerea acestui statut sunt reflectate în Ghidul 22 al CEN/CENELEC. Criteriul 3.3 Neutralitatea intereselor, imparțialitatea și independența organizației prevede independența ISM față de interesele specific unui anumit grup și imparțialitatea în procesul de luare a deciziilor. Criteriul 6.1 Fiabilitatea financiară presupune, de asemenea, independența financiară a ISM. Aprobarea tarifelor de către fondator, interdicția efectuării oricărei activități comerciale de către o instituție publică, precum și accesarea fondurilor externe doar prin intermediul fondatorului, presupune dependența financiară a ISM de fondator, astfel constituind o neconformitate în condițiile Ghidului 22 al CEN/CENELEC. Acest concept nu poate fi aplicabil Centrului Național de Acreditare MOLDAC, deoarece intră în contradicție cu prevederile Legii Nr.235/2011 privind activitățile de acreditare și evaluare a conformității, precum și art.17 din Regulamentul CE Nr.765/2008 de stabilire a cerințelor de acreditare și supraveghere a pieții în ceea ce privește comercializarea produselor. MOLDAC este desemnat cu funcții de organism național unic de acreditare, este independent și imparțial în activitatea sa, fiind monitorizat de minister. Totodată, modificările propuse prezintă un risc privind independența și imparțialitatea MOLDAC, fapt ce contravine cerințelor europene și internaționale.	
113.	Totodată, forma de autogestiune odată ce va fi exclusă, atrage după sine și problematica uniformizării instituțiilor publice privind forma de salarizare sub prevederile Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, care este diferit de prevederile ce dictează forma de salarizare în instituțiile publice actualmente, și anume Hotărârea Guvernului nr. 743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară și Legea nr.847/2002 legea salarizării. Acesta fiind un impediment la prestarea spectrului larg de servicii, încasarea plăților pentru servicii prestate, etc.	Precizare. Modificările în această parte au fost excluse din proiect.

	Cu titlul informativ, conform intervalelor pentru stabilirea salariilor din anexa nr. 4 la Hotărârea Guvernului nr. 743/2002, salariile prevăzute instituțiilor publice sunt mai competitive față de entitățile care au forma de salarizare dictate de anexa nr. 3, Legea nr. 270/2018. Sporurile și adaosurile conform Legii nr.270/2018 se permit în mărime de nu mai mult de 10% din fondul anual de salarizare per entitate, pe când în Legea salarizării nr. 847/2002, este prevăzut sporuri și adaosuri din fondul de salarizare (reieșind si din resursele financiare proprii și bugetare). Premiile acordate prin prisma Legii nr. 270/2018 se stabilesc nu mai mult de 5% din fondul anual de salarizare per entitate pe când în conformitate cu Legea nr. 847/2002 se permite premii din totalitatea economiilor a fondului de salarizare. În această ordine de idei, considerăm că, inițiativa de a exclude noțiunea de autogestione, afectează capacitatea de autofinanțare și conformitatea cu standardele internaționale a activității ISM, INM, MOLDAC, ODA or aceste instituții trebuie să își susțină activitățile din resurse financiare proprii, pentru a evita influențele exterioare asupra imparțialității și independenței.	
114.	Urmare obiecției menționate, se impune necesitatea de a revedea și completările propuse la Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, prevăzute la art. VIII din proiect. La Art. II, din proiectul de lege, propunem să fie în redacție nouă, după cum urmează: <i>”(3) Instituția publică este în drept să desfășoare activitate economică, subsecventă celei permanente, care nu reprezintă interesul principal de activitate al acesteia, și care ține de realizarea scopurilor prevăzute de lege sau statut.”.</i> Cuvintele „de bază și permanentă”, în contextul modificărilor propuse de autor, au același sens, respectiv, formularea autorului care trebuie să fie simplă, clară și concisă, creează o ambiguitate și complexitate excesivă a normei. Sintagma „<i>activitate de bază și permanentă</i>”, nu este uzuală în formulările normative, astfel se propune a fi exclusă întru evitarea restricțiilor și inconsecvențelor.	Precizare. La Art. II din proiect (după renumerotare Art. I), alin. (3) art. 307 Cod civil se propune a fi abrogat. Concomitent, din proiectul legii privind instituțiile publice au fost excluse dispozițiile art. 14. Ajustarea definiției noțiunii „instituție publică” din proiectul de modificare a Legii nr.181/2014, nr. unic 48/MF/2025, se va realiza în contextul avizării repetate a proiectului promovat de ministerul finanțelor. Totodată, se va ține cont că, definiția dată din Legea nr. 181/2014 se expune în sensul legii date, care pune accent pe elementele regimului de finanțare ale instituției publice.,

	Potrivit pct. 30 din Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM-2), aprobat prin Ordinul nr. 28/2019 al Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, <i>”Activitatea principală este acea activitate care contribuie în cea mai mare măsură la valoarea adăugată totală a unității luate în considerare. Activitatea principală este identificată prin metoda ordinii descrescătoare (de sus în jos) și nu reprezintă, în mod obligatoriu, 50% sau mai mult, din valoarea adăugată totală a unității.”</i>. Urmare obiecției menționate, se impune necesitatea de a revedea și completările propuse la Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, prevăzute la Art. VIII din proiect.	
115.	Alineatul (2) al Art. VIII , din proiectul de lege, propunem a fi exclus.	Precizare. Modificările în această parte au fost excluse din proiect.
116.	Codul Civil al RM nr. 1107/2002 la Articolul 173 definește tipurile de persoane juridice. Astfel, „Persoanele juridice sunt de drept public sau de drept privat care, în raporturile civile, sunt situate pe poziții de egalitate. În sensul normei citate și a prevederilor Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, procedura de luare la evidența de stat de către organul înregistrării de stat are loc atât pentru persoanele juridice de drept public cât și pentru cele de drept privat și este deja reglementată de Legea menționată. Mai mult decât atât, Hotărârea Guvernului nr. 1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile publice locale și autorităților administrației publice locale, deja reglementează acest aspect, care prin însăși adoptarea actului normativ de către Guvern și semnifică „în modul stabilit de Guvern”, astfel nu este necesară dublarea.	Nu se acceptă. Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali nu reglementează procedura de luare la evidența de stat de către organul înregistrării de stat, această procedură nu se aplică pentru persoanele juridice de drept privat și nici nu este deja reglementată de Legea menționată, după cum se invocă în aviz. Art. 3 al Legii menționate prevede că: „Prezenta lege se aplică la <u>înregistrarea de stat</u> a persoanelor juridice, sucursalelor acestora, și a persoanelor fizice întreprinzători individuali și gospodării țărănești (de fermier), dacă alte acte legislative nu prevăd altfel.”, fără a face vreo distincție privind forma de organizare juridică și categoria acestora. În acest scop, s-a propus să se completeze acest articol cu o dispoziție care să specifice în mod expres că, în cazul persoanelor juridice de drept public se aplică procedura de luare la evidența de stat de către organul înregistrării de stat, în modul stabilit de Guvern.

			Concomitent, până la intrarea în vigoare a normei juridice date, Guvernul va elabora și va aproba modificări la Hotărârea Guvernului nr. 1004/2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența de stat a organelor centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile publice locale și autorităților administrației publice locale, care nu reglementează și în privința instituțiilor publice.
117.	La Art. V, includerea expresiei „a activității de membru al Consiliului instituției publice” în cadrul prevederilor acestui articol nu este argumentată corespunzător. În lipsa unei justificări clare, această modificare poate genera incertitudini în aplicare și ridică probleme de compatibilitate cu principiile fundamentale ale funcției publice. Raționamentul pentru care fondatorul trebuie să aibă reprezentanți în Consiliul instituției publice trebuie clarificat, în special în situațiile în care fondatorul este o autoritate publică, iar membrii consiliului sunt funcționari publici ai acelei autorități. Astfel, se impune necesitatea de a analiza dacă această prevedere nu generează un conflict de interese sau afectează principiile autonomiei instituției publice. Recomandăm să se argumenteze explicit necesitatea acestei modificări, justificând impactul asupra funcționării instituțiilor publice și evitând suprapuneri sau contradicții cu regimul juridic al funcției publice.	Precizare. Nota de fundamentare va fi definitivată în corespundere cu ultima versiune a proiectului de lege definitivat conform avizării repetate și va cuprinde informații mai detaliate despre necesitatea acestui amendament. Totodată, desemnarea de către autoritatea publică a reprezentantului său în componența Consiliului IP urmărește exercitarea efectivă a funcțiilor de supraveghere a activității instituției publice, conform principiilor unei bune guvernări, Exercitarea de către Consiliu a atribuțiilor de supraveghere servește interesului public și nu este în măsură să afecteze autonomia decizională a IP, dacă o asemenea autonomie este prevăzută de lege. Conform principiilor OECD al administrației publice, fondatorul trebuie să dispună de atribuții suficiente pentru controlul și supravegherea entităților publice aflate în subordine, pentru activitatea cărora poartă răspundere subsidiară. Totodată, se va ține cont de rolul determinant și răspunderea fondatorului pentru activitatea IP. Acest lucru este în corespundere cu sub-principiul 5 și 7 al principiului 1 al capitolului „Răspundere” din cadrul principiilor SIGMA al administrării publice „Organizarea și managementul administrației publice promovează responsabilitatea, eficacitatea și eficiența”, „Ministerele au atribuite responsabilități pentru conducerea și controlul agențiilor/entităților subordonate și dispun de suficiente capacități profesionale specializate”. Din analiza Raportului de monitorizare SIGMA 2023 a administrației publice a Republicii Moldova putem distinge	

		următoarele recomandări: includerea instituțiilor publice în regimul general privind supravegherea și răspunderea, regimul bugetar, aplicarea regulilor managementului finanțelor publice și responsabilității bugetare și includerea veniturilor entităților publice cu autonomie financiară în cadrul bugetar și raportarea veniturilor proprii ale acestora în documentele bugetare. Potrivit art. 9 din proiectul Legii privind instituțiile publice, „(6) Membrul Consiliului trebuie să corespundă următoarelor cerințe: [...] c) este independent în raport cu instituția publică; [...] e) nu este și nu a fost în ultimele 12 luni persoană expusă politic, conform art. 8¹, alineatele (1) și (2) al Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. [...] <u>(7) Se consideră că un membru este independent, conform alineatului (6) litera c) dacă corespunde următoarelor cerințe:</u> <u>a) nu este membru al organelor de conducere deliberative sau executive ale fondatorului sau ale finanțatorilor și nu a îndeplinit o astfel de funcție în ultimii 2 (doi) ani;”.</u> Din analiza Raportului de monitorizare SIGMA 2023 putem distinge următoarele recomandări: - Consolidarea conducerii și controlului ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern. Constată Raportul de monitorizare SIGMA 2023, de asemenea, că, Cancelaria de Stat nu asigură un control riguros asupra evoluțiilor arhitecturii organizatorice a administrației publice. Deși „instituțiile publice” reprezintă o categorie organizațională dominantă, acestea nu sunt incluse în cadrul juridic general privind supravegherea și răspunderea, recrutarea deschisă și bazată pe merit sau regimul bugetar și salarial. Autoritățile de reglementare, care au un nivel similar de autonomie, sunt detașate de executiv prin adiționalitate,
--	--	--

			fără instrumente care să asigure alinierea activităților lor la politicile Guvernului (https://www.sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2023-Republic-of-Moldova-ROM.pdf, pagina 84). Drept recomandări pe termen scurt, la pagina 85 a aceluiași raport se menționează următoarele: - Guvernul trebuie să revizuiască în mod cuprinzător cadrul organizatoric și legislativ pentru administrația publică centrală pentru a încorpora așa-numitele „instituții publice” și autoritățile de reglementare într-un regim general de responsabilitate, ocupare a forței de muncă, salarizare și gestiune financiară și pentru a consolida controlul ministerial asupra numeroaselor organisme subordonate în prezent întregului Guvern.
	118.	La articolul 11, alineatul (5), din Art. VIII la proiectul de lege, apare necesitatea identificării expres în textul normei de către cine va fi elaborate metodologia aprobată de către Consiliu (de ex. organul executiv).	Se acceptă. Modificările prevăzute anterior în art. VIII au fost excluse din proiect. Totuși, constatăm că propunerea se referă la amendarea articolului 11 alineatul (5) din Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii (art. X din proiect, după renumerotare – Art. V). În acest context, menționăm că conținutul amendamentului a fost modificat și pune în sarcina fondatorului ODA elaborarea și aprobarea metodologiei.
	119.	Articolul 21, alineatul (2), din Art. XI la proiectul de lege, propunem a fi ajustat ca concept, care să promoveze o politică de sporuri salariale echivalente ce reflectă valorile și principiile unității bugetare care pune preț pe echitate, respect și recunoașterea meritelor. Inegalitatea de sporuri în cadrul aceleiași unități pe diverse categorii de angajați poate periclita climatul mediului de lucru și viziunea subiectivă a superiorului față de subaltern.	Precizare. Modificările în această parte au fost excluse din proiect.
Ministerul Finanțelor (nr. 06/4-3/5/193 din 19.02.2025)	120.	Ministerul Finanțelor a elaborat proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice) care a fost examinat la ședința secretarilor generali din 03.02.2025 și remis spre avizare (număr unic 48/MF/2025). Acest proiect de lege include acte normative	Se acceptă parțial. Art. II al proiectului cu număr unic 548/CS/2024, cadrul conex la proiectul Legii privind instituțiile publice, se referă la modificarea art. 307 Codul civil.

	propușe spre modificare în contextul proiectului de lege privind instituțiile publice (număr unic 542/CS/2024). Întru evitarea promovării concomitente a modificărilor la aceleași acte normative prin diferite proiecte de legi, se propune integrarea în proiectul de lege (număr unic 48/MF/2025) a modificărilor din proiectul de lege (număr unic 548/CS/2024), în special: Art.I, Art.II, cu excepția alin.(4), Art.III, Art.VI, Art.VII, cu excepția pct.2), 4), 5), Art.VIII, Art.IX, cu excepția lit.b), Art.XI, Art.XII și Art.XV.	Amendamentul în cauză ajustează noțiunea instituției publice la cea prevăzută în proiectul Legii privind instituțiile publice și modifică/abrogă dispozițiile art. 307 Cod civil pentru a le aduce în concordanță cu prevederile proiectul Legii privind instituțiile publice. Prin urmare, amendamentele propuse la art. 307 Cod civil sunt interdependente cu proiectul Legii privind instituțiile publice și nu pot fi excluse din proiectul de Lege cu privire la modificarea unor acte normative (cadrul normativ conex legii privind instituțiile publice), număr unic 548/CS/2024. În ceea ce privește Art. VII din proiect, cu privire la modificarea Legii nr.98/2012, considerăm necesară păstrarea pct. 1), or acesta propune modificarea articolul 2 alineatul (1) din lege, în sensul în care cuvintele „are calitatea” să se substituie cu cuvintele „exercită funcțiile”. Acest amendament este indisolubil legat de proiectul Legii NU 542/CS/2024, deoarece ajustează terminologia în conformitate cu proiectul Legii privind instituțiile publice, similar amendamentului propus conform pct. 4) la art. 26 din lege. Referitor la pct.6), potrivit căruia se expune în redacție nouă art. 32 din Legea nr. 98/2012, considerăm esențială această modificare și drept parte integrantă a proiectului nr. unic 548/CS/2024, or acesta oferă definiția instituției publice și o încadrează în sistemul unic al administrației publice centrale corespunzător proiectului Legii privind instituțiile publice. Cu referire la Art. IX, care vizează modificarea art. 3 al Legii nr. 133/2016, considerăm că cele două amendamente la lit. e²) și, respectiv, la lit. e³) nu pot fi promovate prin intermediul a două proiecte distincte, or modificarea celor două litere sunt interdependente și trebuie promovate printr-un singur proiect. Astfel, lit. e²) art. 3, urmare a modificării, va cuprinde angajații instituțiilor publice, printre care și conducătorii acestor instituții publice, care prin dublare sunt prevăzuți și la lit. e³) art. 3. Conducătorii instituțiilor publice sunt angajați ai instituției publice și în considerarea faptului că în scopul Legii
--	---	--

			nr. 133/2016 nu se mai face distincția dintre instituțiile publice bugetare și cele „la autogestiune”, implicit dispare necesitatea de a avea reglementat separat conducătorii instituțiilor publice bugetare în calitate de subiecți ai declarării. După excluderea distincției dintre instituțiile publice bugetare și cele „la autogestiune”, conținutul lit. e²) art. 3 cuprinde și pe cel al lit. e³) art. 3.
Ministerul Energiei (nr. 10-343 din 07.02.2025)	121.	La art. VII din proiect, pct. 1 referitor la propunerea de modificare a art. 2 alin. (1) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, atragem atenția asupra faptului că, procesul de tranziție a reorganizării instituțiilor publice în care autoritățile administrative actuale „<i>au calitate de fondator</i>”, nu este reglementat. În contextul modificării propuse, recomandăm specificarea sub incidența căror norme se vor afla instituțiile publice în care autoritățile administrative centrale vor deține calitatea de fondator, conform dispozițiilor din redacția actuală a legii.	Se acceptă.
	122.	La art. VIII pct. 2 din proiect, art. 3 lit. b) din Legea finanțelor publice și responsabilități bugetar-fiscale nr. 181/2014, propunem excluderea noțiunii de „<i>instituție publică</i>”, ținând cont de prevederile art. 55 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Evidențiem că, această noțiune este deja expusă în proiectul de lege privind instituțiile publice, iar în cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține.	Precizare. Modificările în această parte au fost excluse din proiect.
	123.	La art. X, având în vedere propunerea de modificare a art. 11 alin. (5) din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, potrivit căreia metodologia va fi <i>aprobată de consiliu</i>, recomandăm includerea acestei atribuții expres și în conținutul art. 10 alin. (2) din Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, pentru a asigura o reglementare completă și coerentă.	Precizare. În scopul indicării exprese a entității care urmează să aprobe metodologia, Art. V a fost modificat după cum urmează: „Art. V - Articolul 11 alineatul (5) din Legea nr.179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.306–313, art.651), cu modificările ulterioare, după textul „se stabilesc la aprobarea bugetului fiecărui program,” se completează cu textul „în baza unei metodologii aprobate de fondator,”.

Expertizare

Ministerul Justiției (nr. 04/1-1524 din 13.02.2025)	124.	La Art. I pct. 2), textul „1.1 și 1.2” se va substitui cu textul „prevăzuți la pozițiile 1.1 și 1.2”.	Precizare. Modificările în această parte au fost excluse din proiect.
	125.	La Art. VII , ce vizează modificarea Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate: Prin prisma modificării cuprinse la pct. 1) se va examina oportunitatea substituirii cuvintelor „are calitatea” cu cuvintele „exercită funcțiile” în tot textul Legii nr. 98/2012.	Se acceptă.
	126.	La pct. 3) lit. b), cuvintele „autoritatea ierarhic superioară” se vor substitui cu cuvintele „ministerul în subordinea căruia au fost create”, or, terminologia „autoritatea ierarhic superioară” este improprie Legii nr. 98/2012. A se vedea în acest sens Art. VIII pct. 6) lit. b) din proiectul actului normativ.	Precizare. Conform art.4 alin. (1) lit. a) din Legea nr.98/2012, administrația publică centrală de specialitate își desfășoară activitatea respectând principiul organizațional al <i>ierarhiei instituționale</i> . Totodată, modificările prevăzute anterior la Art.VIII au fost excluse din proiect.
	127.	La pct. 4) din proiectul legii, modificarea propusă pentru art. 27 lit. f) și h) din Legea nr. 98/2012 nu poate fi identificată în Compartimentul „Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi” ale notei de fundamentare din care să derive intenția autorului și scopul se urmărit prin modificarea propusă. În conformitate cu art. 14 alin. (6) și (7) din Legea nr. 98/2012, autoritățile administrative din subordinea ministerelor pot fi organizate ca servicii publice desconcentrate, dispunând de un organ central și de subdiviziuni teritoriale. Autoritățile administrative din subordinea ministerelor se constituie, se reorganizează și se dizolvă de către Guvern, la propunerea ministrului. În aceeași ordine de idei, dreptul ministerului sau a altei autorități administrative centrale de a avea servicii publice desconcentrate pe care le administrează în mod direct, precum și servicii publice desconcentrate în subordine care se constituie în calitate de structuri organizaționale separate, este prevăzut de art. 31 din Legea nr. 98/2012.	Se acceptă.

		Constituirea, reorganizarea sau dizolvarea serviciilor publice desconcentrate, stabilirea structurii și efectivului-limită ale acestora țin de competența Guvernului și se efectuează la propunerea ministrului sau a directorului general, dacă actele legislative speciale nu prevăd altfel. Prin urmare, amendamentul care „anulează” dreptul ministerului și altei autorități administrative centrale de a prezenta Guvernului propuneri privind înființarea, reorganizarea sau dizolvarea în subordinea lor a serviciilor publice desconcentrate pentru asigurarea realizării misiunii și îndeplinirea funcțiilor lor și delegarea, în caz de necesitate, în mod discreționar, a unor funcții sau atribuții serviciilor publice desconcentrate din subordine, urmează a fi revăzut.	
128.		Cu referire la expunerea în redacție nouă a art. 32 din Legea nr. 98/2012 potrivit căruia „Pentru realizarea funcției de prestare a serviciilor publice în domeniile de activitate ale Guvernului, ministerul și Cancelaria de Stat pot constitui instituții publice și exercita, în numele statului, funcțiile de fondator al acestora, în conformitate cu Legea privind instituțiile publice.”, se constată următoarele: Analizând varianta propusă pentru art. 32, autorul conferă în mod exclusiv ministerului și Cancelariei de Stat posibilitatea constituirii instituțiilor publice și exercitarea, în numele statului, a funcțiilor de fondator ale acestora, în conformitate cu Legea privind instituțiile publice. Conform art. 3 din proiectul Legii privind instituțiile publice: „(1) Instituțiile publice pot fi constituite de către autoritățile administrației publice centrale și locale. (2) Funcțiile de fondator al instituției publice constituite de autoritățile administrației publice centrale se exercită de către Cancelaria de Stat sau minister.”. În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 98/2012, „Sub incidența prezentei legi cad ministerele, Cancelaria de Stat, alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență (autoritățile administrative din subordine inclusiv, serviciile publice desconcentrate și cele aflate în subordine, precum și instituțiile	Se acceptă. Articolul 32 va avea următorul cuprins: „Articolul 32. Instituțiile publice Pentru realizarea funcției de prestare a serviciilor publice în domeniile de activitate ale Guvernului sau de implementare a programelor și proiectelor de dezvoltare, inclusiv a celor finanțate din surse externe, ministerul, alte autorități administrative centrale și Cancelaria de Stat pot constitui instituții publice și exercita, în numele statului, funcțiile de fondator al acestora, în conformitate cu Legea privind instituțiile publice.”.

		publice în care ministerul, Cancelaria de Stat sau altă autoritate administrativă centrală are calitatea de fondator) (sublinierea ne aparține). Pentru realizarea funcțiilor de bază care le revin, ministerul și altă autoritate administrativă centrală controlează activitatea autorităților administrative și a serviciilor publice desconcentrate din subordine și a instituțiilor publice în care ele au calitatea de fondator (art. 26 alin. (2) lit. k) din Legea nr. 98/2012). Art. 27 reglementează drepturile generale ale ministerului și ale altei autorități administrative centrale, printre care: „f) să prezinte Guvernului propuneri privind înființarea, reorganizarea sau dizolvarea în subordinea lor a unor autorități administrative și servicii publice desconcentrate, precum și a unor instituții publice în care ele au calitatea de fondator, pentru asigurarea realizării misiunii și îndeplinirea funcțiilor lor; h) să delege, în caz de necesitate, în mod discreționar, unele funcții sau atribuții autorităților administrative și serviciilor publice desconcentrate din subordine, precum și instituțiilor publice în care ele au calitatea de fondator, dacă aceasta nu contravine legislației; i) să abroge acte ce contravin legislației ale autorităților administrative, ale serviciilor publice desconcentrate din subordine, precum și ale instituțiilor publice în care ele au calitatea de fondator. Modificarea art. 32 din Legea nr. 98/2012 se va examina suplimentar în temeiul prevederilor legale citate anterior. Totodată, se constată faptul că nota de fundamentare nu conține argumente relevante și pertinente în vederea susținerii amendamentului în cauză.	
	129.	Pentru respectarea normelor de tehnică legislativă, la forma actuală a proiectului se va revizui numerotarea prin prisma <i>Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> .	Se acceptă.
	130.	În cazul expunerii în redacție nouă a conținutului unui element structural se va utiliza sintagma „va avea următorul cuprins:”, urmată de redarea textului nou, iar în cazul operațiunii de completare cu un element structural nou se va utiliza sintagma „se completează cu ... cu următorul cuprins:”.	Se acceptă.
Centrul Național Anticorupție	131.	Nota informativă a proiectului <i>corespunde parțial</i> exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii	Precizare.

Raportul de expertiză anticorupție nr.ELO25/10348 din 18.02.2025		cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 (ajustate prin Legea nr. 49 din 21.03.2024). În context, deși proiectul a fost inițiat și propus consultării publice anterior aprobării Legii nr.49/2024, se recomandă revizuirea structurii și argumentelor expuse, pentru a asigura actualitatea notei de fundamentare și întrunirea exigențelor de tehnică legislativă în vigoare la momentul examinării și adoptării proiectului de către Legislativ.	Proiectul a fost inițiat și propus consultării publice anterior aprobării Legii nr.49/2024 și remis spre avizare repetată și expertizare anticorupție la data de 30.01.2025. Concomitent, proiectul este însoțit de analiza de impact și de nota informativă.
	132.	Amendamentele citate supra, vizează implementarea atribuțiilor vizate de prevederile proiectului de lege privind instituțiile publice (număr unic 542/CS/2024), supus expertizei anticorupție concomitent. În context se reiterează obiecțiile și recomandările expuse în cadrul expertizei anticorupție a proiectului prenotat (în contextul examinării spectrului de argumente expus întru justificarea descentralizării procesului de legiferare și acordarea entităților publice (fondatorilor) a unor prerogative vădit lărgite de aprobarea a unor norme primare), după cum urmează: <i>"Analiza spectrului de argumente expuse întru descentralizarea procesului de legiferare și acordarea entităților publice (fondatorilor) a unor prerogative vădit lărgite de aprobarea a unor norme primare (atît conform proiectului examinat cît și amendamentelor promovate concomitent prin proiectul nr unic 548/CS/2025), denotă insuficiența acestora întru justificarea inițiativei în formatul expus, or nerespectarea exigențelor prevăzute de cadrul normativ de către o entitate nu poate constitui temei de inițiere a revizuirii competenței de aprobare a Nomenclatorului de tarife la serviciile prestate de către instituțiile publice.</i> <i>Reconsiderarea competenței de aprobare a Nomenclatorului, trebuie precedată de o analiză conceptuală a aspectului dat, or poate condiționa i) insuficiența consultării publice a tarifelor propuse pentru aprobare și examinării acestuia din perspectiva fundamentării economico-financiare a cuantumului tarifelor propuse și ii) obscuritatea procesului per ansamblu. Circumstanța prenotată, coroborat cu riscurile delimitate potrivit compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție (obiecția nr.4), poate determina riscul conștientizării impunității</i>	Precizare. Dispozițiile la care au fost expuse obiecții au fost propuse de Ministerul Finanțelor, prin intermediul proiectului legii privind modificarea unor acte normative (ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice), promovat de Ministerul Finanțelor, înregistrat sub număr unic 48/MF/2025. Conform notei de fundamentare a proiectului dat, „ În scopul debirocratizării și descentralizării procesului decizional, se propune completarea cu alin.(2¹), conform căruia nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare și mărimea tarifelor la aceste lucrări/servicii, estimată în baza metodologiei de calculare a tarifelor aprobat de Guvern, să fie stabilite de către fondatorul/autoritatea ierarhic superioară ale acestora.”. Desigur că sunt exceptate cazurile în care aprobarea tarifelor ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. În multe cazuri autoritatea ierarhic superioară autorităților administrative centrale este însăși Guvernului, ceea ce nu va schimba soluția (a se vedea amendamentele propuse pentru alin. (4/1) art. 17 al Legii nr. 98/2012) care nu se regăsesc în proiectul CS nr. 548/2024, însă se regăsesc în proiectul MF nr. 48/MF/2025).

	<i>fondatorului/agentului public responsabil de examinarea și aprobarea nomenclatorului și favorizează admiterea incidentelor de integritate/riscurilor de corupție în context, atât de către agentul public/persoana care are/susține că are influență asupra acestuia, cât și de către persoanele private vizate de tarifele supuse aprobării de către fondator, care vor fi tentate de a recurge la metode corupte pentru a determina agentul public de a aproba anumite valori (adaptate intereselor personale, care pot fi în detrimentul interesului public general - în sensul vizat de prevederile Legii nr.82/2017)."</i>	
133.	Proiectul nu este însoțit de analiza impactului de reglementare asupra activității de antreprenoriat, cerință obligatorie stabilită de prevederile Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr.235-XVI din 20 iulie 2006. Astfel, ținând cont de faptul că proiectul vizează amendamente la cadrul normativ de resort ce reglementează inclusiv activitatea antreprenorială, autorul urmează să elaboreze și să prezinte actul de analiză a impactului de reglementare în conformitate cu prevederile în conformitate cu prevederile Hotărîrii Guvernului nr.23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului de reglementare și de monitorizare a eficienței actului de reglementare. Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului. Prin urmare, în conformitate cu prevederile art.13 al Legii nr.235-XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2006, nr.126-130, art.627), proiectul în speță urmează a fi însoțit de Analiza impactului de reglementare (AIR), care va reprezenta argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător. AIR urmează să fie prezentat grupului de lucru al Comisiei de Stat pentru Reglementarea Activității de Întreprinzător.	Precizare. Proiectul supus expertizei nu vizează amendamente la cadrul normativ ce reglementează activitatea de întreprinzător. În conformitate cu prevederile art.3 al Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, „În sensul prezentei legi, reglementare a activității de întreprinzător semnifică stabilirea drepturilor, obligațiilor, cerințelor și interdicțiilor pentru întreprinzători pe toată durata activității (de la inițierea pînă la lichidarea afacerii), precum și reglementarea relațiilor dintre autoritățile administrației publice, alte instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control și întreprinzători.”.

134.	Prevederile proiectului sunt contradictorii sub aspectul reglementării dreptul instituțiilor publice de a desfășura activități comerciale, <i>or deși potrivit Art. II al proiectului instituția publică este în drept să desfășoare activitate comercială, [...], potrivit Art. VIII „instituția publică nu desfășoară activitate comercială;”</i>;	Se acceptă. La Art. II din proiect (după renumerotare Art. I), alin. (3) art. 307 Cod civil se propune a fi abrogat. Concomitent, din proiectul legii privind instituțiile publice au fost excluse dispozițiile art. 14. De asemenea, dispozițiile Art. VIII au fost excluse din proiect.
135.	Analiza redacției propuse, denotă unele deficiențe ce pot condiționa disfuncționalitatea proceselor administrative reglementate și multiple riscuri de corupție aferente cumulării de către <i>Fondator</i> a competențelor de a elabora acte, a controla aplicarea lor și de a sancționa <i>Directorul</i> instituției publice și exercitării unor atribuții extensive de reglementare de către fondator (aprobarea i) nomenclatorului tarifelor la serviciile prestate de către IP, ii) regulamentului consiliului; iii) normelor de conduită; iv) produsele/mecanismele de finanțare ale instituției publice), or excede competența de reglementare a fondatorului (ministere/CS). Aspectele date au fost analizate suplimentar în cadrul compartimentului III al prezentului raport de expertiză anticorupție, cu înaintarea recomandărilor de rigoare, care reiterează obiecțiile și recomandările expuse în cadrul expertizei anticorupție a proiectului de lege privind instituțiile publice (număr unic 542/CS/2024), supus expertizei anticorupție concomitent.	Precizare. Aspectele invocate au fost analizate în conținutul sintezei la proiectul Legii privind instituțiile publice.
136.	Art. II Art. II - Articolul 307 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 66–75, art. 132), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Prin derogare de la alineatul (1), instituția publică este în drept să desfășoare activitate comercială, o activitate de bază și doar în măsura în care este necesar realizării scopurilor statutare.”; Art. VIII - Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 223–230, art. 519), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1) La articolul 3: a) noțiunea „<i>autoritate/instituție publică la autogestiuune</i>” se abrogă; b) după noțiunea „<i>inspectare financiară</i>” se completează cu o nouă	Se acceptă. La Art. II din proiect (după renumerotare Art. I), alin. (3) art. 307 Cod civil se propune a fi abrogat. Concomitent, din proiectul legii privind instituțiile publice au fost excluse dispozițiile art. 14. De asemenea, dispozițiile Art. VIII au fost excluse din proiect.

noțiune cu următorul conținut: „*instituție publică* – persoană juridică de drept public, finanțată de la bugetul de stat/local prin intermediul fondatorului, constituită în scopul realizării funcției statului și unităților administrativ teritoriale de prestare a serviciilor publice în sfera de competență a fondatorului acesteia și care nu desfășoară activitate comercială;”;

Obiecții:

Primo, se remarcă caracterul contradictoriu al amendamentelor proiectului citate supra, or deși potrivit Art. II al proiectului *instituția publică este în drept să desfășoare activitate comercială*, [...],potrivit Art. VIII „*instituția publică nu desfășoară activitate comercială*;”;

Prin urmare, apreciind prin prisma principiilor activității de legiferare vizate de prevederile art.3 alin.(1) lit.c)- d),f) alin.(4) al Legii nr.100/2017, se remarcă coerența parțială a redacției propuse a art.14 alin.(2) al proiectului și art.307 alin.(3) Cod Civil. Incompatibilitatea prevederilor din proiect cu alte prevederi ale proiectului sau ale legislației naționale, poate constitui un impediment în aplicarea corectă a prevederilor legislative și creează premise pentru aplicarea normei „convenabile” într-o situație concretă, pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei aplicabile, or amendamentele la Legea nr.181/2014 *nu fac referință la derogările vizate de legislația specială (cod civil/legea instituțiilor publice)*.

Instituțiile publice sunt constituite pentru realizarea unor funcții de administrare, sociale, culturale, de învățământ și a altor funcții de interes public, de care este responsabil ministerul sau altă autoritate administrativă centrală, cu excepția celor de reglementare normativ-juridică, supraveghere și control de stat, precum și a altor funcții care implică exercitarea prerogativelor de putere publică, în sfera de competență a acestora (art.32 al Legii nr.98/2017). Dacă un bun sau un serviciu este considerat esențial pentru dezvoltarea economică și socială ori pentru protecția intereselor publice a unei anumite categorii de cetățeni sau a unei anumite regiuni sau a întregii populații, statul își asumă, prin intermediul întreprinderii aflate în proprietate (întreprinderi de stat/SA/SRL),

furnizarea/prestarea acestora în condițiile lipsei altor operatori economici privați (HG 819/2023).

În context, se remarcă faptul că *conceptul de instituție publică* a fost revizuit în virtutea modernizării Codului civil potrivit amendamentelor vizate de Legea nr.133 din 15 noiembrie 2018. Potrivit reglementărilor inițiale, instituția publică era reglementată după cum urmează: *Articolul 184. Instituția publică (1) Instituția publică se constituie în baza unui act emis de autoritatea publică și este finanțată, integral sau parțial, de la bugetul acesteia din urmă.*

(2) Instituția publică nu are dreptul să instituie alte persoane juridice, cu excepția uniunilor de persoane juridice și a instituțiilor create de către instituțiile de învățământ superior de stat cu autonomie universitară cu acordul fondatorului.

În context, se remarcă faptul că expresia ”, și doar în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i-au fost delegate și realizării scopurilor statutare. ”, este mult mai largă decât prevederile art.307 alin. (3) Cod Civil în vigoare (”ține de realizarea scopurilor prevăzute de lege sau statut”). Astfel, deși au scopul concretizării spectrului de activități comerciale ce pot fi desfășurate în context, adoptarea redacției propuse, în esență va atribui caracter ambiguu normei, condiționând discreția aprecierii ”măsurii în care este necesară activitatea comercială pentru prestarea serviciului public delegat de către instituția publică”.

Aspectul prenotat, coroborat cu delegarea discreției de aprobare a nomenclatorului la tarifele prestate în sarcina fondatorului/regulamentul consiliului (stabilit potrivit proiectului de lege privind instituțiile publice nr unic542/CS/2024), poate condiționa interpretarea extensivă a normei și desfășurarea activităților comerciale neprevăzute de statut, contrar statutului/interesului public și în condiții facilitare.

Carența în speță, poate condiționa inclusiv riscul desfășurării activităților comerciale simulate sub forma unor atribuții publice. În context, se impune necesitatea clarificării categoriilor de activități comerciale care pot fi prestate în măsura în care este necesar prestării serviciilor publice care i-au fost delegate instituțiilor publice (Instituția Publică Centrul Național de Acreditare din Republica Moldova (MOLDAC); Instituția Publică Institutul

	Național de Metrologie; Instituția Publică Institutul de Standardizare din Moldova; Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului; Instituția Publică Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe; Instituția Publică Oficiul Național pentru Dezvoltarea Infrastructurii "Moldova – Proiect"; Instituțiile Publice Agenția de Dezvoltare Regională Nord/Sud//Centru//UTA Găgăuzia//Municipiul Chișinău; Instituția Publică "Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii"; Instituția Publică Oficiul Național al Viei și Vinului; Inspectoratul de Stat pentru Supraveghere Tehnică "Intehagro"; Instituția Publică Centrul de Consiliere Agricolă și Rurală; Instituția Publică Centrul Național de Cercetare și Producere a Semințelor; Instituția Publică Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară; etc) Recomandări: Reconsiderarea amendamentelor propuse la art.307 alin.(3) Cod Civil și corelarea textelor regulatorii conexe, or revizuirea frecventă a cadrului normativ de reglementare a activității instituțiilor publice periclitează certitudinea reglementării.	
137.	Art. VII; Art. VIII <u>Art. VII</u> - Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 160–164, art. 537), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1) La articolul 2 alineatul (1) cuvintele „are calitatea” se substituie cu cuvintele „exercită funcțiile”; 2) Articolul 14: a) la alineatul (1) textul „, servicii de stat” se exclude; b) alineatul (4) se abrogă. 3) La articolul 15: a) la alineatul (4), textul „, , nomenclatorul serviciilor și cuantumul tarifelor” se exclude; b) se completează cu alineatul (4¹) care va avea următorul cuprins:	Precizare. Dispozițiile la care au fost expuse obiecții au fost propuse de Ministerul Finanțelor, prin intermediul proiectului legii privind modificarea unor acte normative (ce vizează îmbunătățirea managementului finanțelor publice), promovat de Ministerul Finanțelor, înregistrat sub număr unic 48/MF/2025. Conform notei de fundamentare a proiectului dat, „ În scopul debirocratizării și descentralizării procesului decizional, se propune completarea cu alin.(2¹), conform căruia nomenclatorul lucrărilor și serviciilor contra plată prestate de către autoritățile/instituțiile bugetare și mărimea tarifelor la aceste lucrări/servicii, estimată în baza metodologiei de calculare a tarifelor aprobat de Guvern, să fie stabilite de către fondatorul/autoritatea ierarhic superioară ale acestora.”.

„(4¹) Nomenclatorul serviciilor prestate persoanelor fizice și juridice de către autoritățile administrative și cuantumul tarifelor acestor servicii, stabilit în baza metodologiei de calculare a tarifelor aprobate de Guvern, se aprobă de către autoritatea ierarhic superioară, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.”;

5) Articolul 32 va avea următorul cuprins: „Articolul 32. Instituțiile publice în care ministerul și Cancelaria de Stat exercită funcțiile de fondator. Pentru realizarea funcției de prestare a serviciilor publice în domeniile de activitate ale Guvernului, ministerul și Cancelaria de Stat pot constitui instituții publice și exercita, în numele statului, funcțiile de fondator al acestora, în conformitate cu Legea privind instituțiile publice.”.

Art. VIII - Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 223–230, art. 519), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

6) La articolul 43:

a) alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Guvernul aprobă metodologia de calculare a tarifelor la lucrările și serviciile contra plată prestate de către autoritățile administrației publice centrale /instituțiile publice.”;

b) se completează cu un alineat nou cu următorul cuprins:

„(2¹) Nomenclatorul serviciilor contra plată prestate persoanelor fizice și juridice de către autoritățile administrative din subordinea ministerelor și cuantumul tarifelor acestor servicii, estimat în baza metodologiei de calculare a tarifelor aprobată de Guvern, se stabilesc de către minister.”.

Obiecții:

Amendamentele citate supra, vizează implementarea atribuțiilor vizate de prevederile proiectului de lege privind instituțiile publice (număr unic 542/CS/2024), supus expertizei anticorupție concomitent. În context se reiterează obiecțiile și

Desigur că sunt exceptate cazurile în care aprobarea tarifelor ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Cu privire la „*insuficiența consultării publice a tarifelor propuse pentru aprobare și examinării acestuia din perspectiva fundamentării economico-financiare a cuantumului tarifelor propuse și obscuritatea procesului per ansamblu. Subsecvent, reconsiderarea propusă, periclitează certitudinea și previzibilitatea reglementării, rezumă eficiența unor reforme desfășurate ante, instituind precondiții ce vulnerabilizează climatul de integritate profesional al agenților publici vizați de proiect/climatul de integritate instituțional din cadrul instituțiilor publice și accentuează riscurile specifice corupției regulatorii*”, menționăm că îngrijorările privind lipsa de transparență nu sunt convingătoare, or și astăzi Guvernul nu face decât să aprobe mărimea tarifelor conform calculelor care rezultă din metodologia de calcul al acestora, calcule care la fel sunt realizate de autoritatea care aplică tarifele. Proiectul nu face decât să excludă din acest proces formalizat Guvernul, fără să afecteze transparența tarifelor și a modului lor de stabilire, bazat pe aceeași metodologie aprobată la nivel de Guvern.

În esență, tarifele nu sunt determinate de entitatea subordonată Guvernului, ci de însăși metodologia de calcul al acestora, aprobată la nivel de Guvern.

Pentru a oferi o transparență și mai mare acestui proces, precizăm că nota de fundamentare ale actelor de aprobare a tarifelor trebuie să conțină calcul efectiv realizat de autoritate și a indicatorilor calitativi și cantitativi care stau la baza acestor calcule, astfel încât orice persoană să se poată convinge de faptul că, calculul este efectuat corect în conformitate cu metodologia aprobată de guvern și în baza unor premise obiective. Acest lucru oferă transparență procesului de aprobare a tarifelor și costurilor care stau la baza acestora și oricine va putea realiza calcule paralele ale noilor tarife.

	recomandările expuse în cadrul expertizei anticorupție a proiectului prenotat, după cum urmează: Prevederile citate supra, <i>instituie</i> în lipsa unor motivații pertinente (aspect analizat în compartimentul I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă al raportului de expertiză anticorupție), <i>competențe excesive de reglementare în competența fondatorului</i>, or domeniul de intervenție normativă coincide cu domeniul de intervenție al Executivului/Legislativului, stabilite conform prevederilor art.17, 32 al Legii privind administrația publică centrală de specialitate nr.98 din 04 mai 2012, după cum urmează: <i>Articolul 17. Alte autorități administrative centrale din subordinea Guvernului (4) Guvernul aprobă metodologia de calculare a tarifelor, nomenclatorul serviciilor și cuantumul tarifelor pentru serviciile prestate persoanelor fizice și juridice de către alte autorități administrative centrale, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Articolul 32. Instituțiile publice în care ministerul sau altă autoritate administrativă centrală are calitatea de fondator (4) Guvernul aprobă metodologia de calculare a tarifelor și cuantumul tarifelor pentru serviciile publice prestate de către instituțiile publice în conformitate cu prevederile Legii nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, cu excepția cazurilor în care aceasta ține de competența Parlamentului, în conformitate cu Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.</i> În aceeași ordine de idei, se remarcă prevederile art.6 al Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235-XVI din 20 iulie 2006: <i>Articolul 6. Previzibilitatea cheltuielilor (1) Plățile pentru actele permissive eliberate întreprinzătorilor de către autoritățile administrației publice și alte instituții cu funcții de reglementare și control se stabilesc prin legi, cu indicarea actului și a mărimii taxei pentru aceste acte.</i> <i>(2) Serviciile prestate de autoritățile administrației publice și alte instituții cu funcții de reglementare și control și cuantumul tarifelor pentru prestarea acestora, inclusiv pentru controalele</i>	Proiectul nu modifică efectiv soluția existentă astăzi în privința tarifelor și mărimii acestora, or acestea la fel urmează a fi calculate în baza metodologiei aprobate de Guvern, necorespunderea metodologiei fiind temei pentru contestarea actului în procedura controlului normativ de contencios administrativ.
--	--	---

oficiale efectuate în conformitate cu art.19 alin.(1) pct.5) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, trebuie să fie expres prevăzute în nomenclatorul serviciilor aprobat de către Guvern. Cuantumul tarifelor pentru prestarea serviciilor se stabilește conform metodologiei aprobate de către Guvern. Veniturile obținute din prestarea serviciilor se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile stabilite de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Atenționăm asupra faptului că, actele normative se elaborează în funcție de ierarhia lor, de categoria acestora și de autoritatea publică competentă să le adopte. În conformitate cu art. 102 din Constituție, art. 37 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, art.44 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, hotărârile Guvernului se adoptă pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și celor ce decurg din Legea cu privire la Guvern, precum și pentru organizarea executării legilor.

În aceeași ordine de idei, urmând jurisprudența Curții Constituționale, atenționăm că, Guvernul, fiind o autoritate a puterii executive, are rolul de a executa legile. Hotărârea Guvernului este un act juridic *secundum legem*, Guvernul, exercitând atribuția de executare a legilor, la promovarea unor acte normative nu poate intra în aria de competență a autorității legislative.

În acest sens, subliniem că, Curtea Constituțională a menționat că, actul normativ subordonat legii nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespundere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege (Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 28 octombrie 2016, §71).

Revizuirea competenței de aprobare (potrivit prevederilor proiectului), nu corespunde exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.102 din Constituție, art.37 din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, art. 3, 7, 14, 16 din Legea nr. 100/2017, va determina incompatibilitatea textelor regulatorii și accentuează riscurile

specifice corupției regulatorii. Textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

În cele din urmă, se accentuează faptul că intenția de descentralizare a procesului de legiferare și acordarea entităților publice (fondatorilor) a unor prerogative vădit lărgite de aprobarea a unor norme primare (atît conform proiectului examinat cît și amendamentelor promovate concomitent prin proiectul nr unic 548/CS/2025), poate condiționa insuficiența consultării publice a tarifelor propuse pentru aprobare și examinării acestuia din perspectiva fundamentării economico-financiare a cuantumului tarifelor propuse și obscuritatea procesului per ansamblu. Subsecvent, reconsiderarea propusă, periclitează certitudinea și previzibilitatea reglementării, rezumă eficiența unor reforme desfășurate ante, instituind precondiții ce vulnerabilizează climatul de integritate profesional al agenților publici vizați de proiect/climatul de integritate instituțional din cadrul instituțiilor publice și accentuează riscurile specifice corupției regulatorii.

Recomandări:

Excluderea competenței fondatorului de aprobare a nomenclatorului serviciilor și cuantumului tarifelor la serviciile prestate de instituția publică (aceasta urmează să fie rezumată la elaborarea nomenclatorului și prezentarea Guvernului spre aprobare).